

naš tednik

LETO XXIX — Številka 12

24. marca 1977

Cena 4.— šil. (4 din)

Poština plačana v gotovini

P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt

Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Warasch je ovadil Güttlerja zaradi obrekovanja

- Deželno sodišče Celovec naj bi za-
- slišalo vodjo državnega tožilstva
- dr. Stoiserja ter vodilna državna
- tožilca dr. Grimschitzja ter dr. Ba-
- cherja o vprašanju, ali obstajajo še
- nadaljnji dokazi, da so izjave Gott-
- frieda Güttlerja pravilne, češ da je
- osrednji tajnik NSKS Filip Warasch
- 60-letnega penzionista nahujskal
- za bombni atentat. To je predlagal
- danes branilec Filipa Warascha,
- dr. Franci Zwitter koroškemu de-
- želnemu sodišču.

V dokaznem predlogu je rečeno, da je dr. Stoiser podal nasproti ORF-u tri izjave, kjer je dejal, da je državno tožilstvo prišlo do zaključka, da so Güttlerjeve izjave pravilne. Če je dr. Stoiser o tem prepričan, bi morali očitno obstajati še drugi dokazi, ki pa iz kazenskega akta, v katerega je dr. Zwitter imel vpogled, niso razvidni. Kazenski akt nasprotno potrjuje mnenje, da gre pri tem za politično pro-

vokacijo. Predvsem je iz akta razvidno, da je osrednji tajnik NSKS obdolžitve zoper njega vedno zavrnil ter da nasprotni dokaz ni uspel. Če pa ne bi bilo drugih dokazov razen tistih v aktu, namreč nobenih, stavi dr. Zwitter predlog, da bi ukinili kazenski postopek proti Waraschu. Če bi namreč vztrajali na predpreiskavi, bi to pomenilo prepoved poklica za osrednjega tajnika NSKS, ki mora mnogokrat v inozemstvo ter vedno dobiti za to dovoljenje preiskovalnega sodnika. Tudi ne more opravljati funkcije občinskega odbornika na Dješkah, ker miruje njegov mandat po določenih Splošnega občinskega reda (AGO). — Ker pa ni nobenih vidikov razen tistih v kazenskem aktu, mora on, Warasch, začudeno ugotoviti, da državno tožilstvo proti Güttlerju še ni uvedlo kazenskega postopka zaradi obrekovanja. § 297 kazenskega zakonika namreč predvideva 6-mesečno do 5-letno kazen za tiste-

ga, ki, čeprav ve, da to ni res, izpostavi nekoga zasledovanju po oblasti zaradi kaznjivega dejanja, ki se kaznuje z več kot enim letom. Zaradi tega je to zamudo popravil Warasch in ovadil Güttlerja. Güttler je namreč, da bi bil bolj verodostojen, navedel vedno točen čas za dejanja, katerih je dolžil Warascha. Tako je dejal, da je 12. novembra lani dobil ob 16.45 uri telefonat, naj pride k Waraschu. Po lastnih izjavah je tja došel ob 17. uri in menda točno ob 17.30 dobil v podtalni garaži bombo. Warasch pa ima za pričo 8 novinarjev, tajnika ZSO dipl. inž. Wieserja ter predsednika NSKS dr. Grlica, da je med 16. in 18. uro bil na tiskovni konferenci na sedežu ZSO v Gasometergasse. Pa tudi v svojem terminskem koledarju je ta termin zaznamovan. Koledar je dr. Grlic dal overiti po notarju še v času, ko je bil Warasch zaprt.

Dvojezični napisi: stranke hočejo uzakoniti „Windisch“

Dvojezični napisi bi bili nameščeni 1. julija, kvečjemu pa mesec dni pozneje, je izjavil odvetnik dr. Orator, ki je član FPÖ v krogu Kreiskyjevih „ekspertov“ za manjšinsko vprašanje v pogovoru za Dunajsko „Die Presse“. V naslednjih tednih pa se nameravajo strokovnjaki predvsem ukvarjati z vprašanjem, kako naj bi se glasile slovenske oznake. Dr. Orator je dejal, da se mislijo eksperti naslanjati na imena, ki so eksistirala za časa monarhije, ter odklonil vsako, kot je dejal, „eksperimentiranje“ z imeni v pravilni — pismeni — slovenščini.

Dr. Orator je s tem jasno pokazal, kam pes taco moli: slovenščini hočejo — enkrat več — dati značaj mrtvega jezika, ki se ne razvija več dalje, ker ga menda nihče ne govori. Jezik naj ostane čim bolj konservativen, naj stagnira na mrtvi točki, ki leži čim bolj v preteklosti in naj se sploh ne prilagaja sodobnim in prihodnjim potrebam.

Stranke pa so pri ureditvi dvojezičnih napisov ne le pokazale dvojno, ampak, trojno, četverno pomeno; skratka, vzelo so tiste rezultate iz tistega leta, ki je najbolj neugodno za koroške Slovence: kljub uspelemu bojkotu so vzeli za podlago ugotavljanje iz leta 1976. Da bi namestili dvojezične napise v čim manjših enotah, ki so čim bolj oddaljene od občinskega centra, so vzeli za podlago občinsko strukturo 1955. Da je slovenščina tudi na koroškem živ jezik, jim prav tako moti koncept, zato so izbrali napise, kot so obstajali pred letom 1918.

V tej luči se izkaže tudi „milostljiva“ ohranitev dvojezičnih krajevnih sodišč Borovlje, Železna Kapla in Pliberk kot vse drugo, razen da je manjšini naklonjen. S tem so namreč preperečili, da bi

slovenščina kot sodni jezik bil dovoljen pri (združenih) sodiščih Celovec in Velikovec.

Pri zadnji domembi, da bodo slovenski krajevni napisi v tisti verziji, kot so bili leta 1918, pa so stranke pokazale tudi svoje nespoštovanje slovenskega jezika. S tem, da z odredbo kratkoma postavijo razvoj slovenskega jezika za 60 let in več nazaj, hočejo poleg tega legalizirati „windischarščino“, ki je po besedah politikov nekaj drugega kot pismena, „jugoslovanska“ slovenščina. Potem ko so znanstveniki-slavisti demaskirali „windisch“ ter ga označili kot

to, kar v resnici je, namreč slovenska narečja, hočejo politiki dalje jahati na Einspielerjevem heimatdienstovskem valu. S tem, da slovenske oznake ne bi odgovarjale današnjemu pravopisu, bi politiki imeli zopet nekaj, da bi še bolj izolirali koroške Slovence od slovenskega kulturnega kroga ter manjšino na Koroškem — po teorijah največjega braunavskega sina — označili za „degenerirano“, za ne več pristno.

V spomin pa nam prihaja tudi poskus „strokovnjaka“ dr. Neumann, ravnatelja koroškega deželne arhiva, ki je leta 1972 sko-

val slovenska krajevna imena. Tudi takrat so to delo pod njegovim vodstvom opravili v „večmesečnem zamudnem“ delu. Pa so prekrstili št. Vid v Podjuni v „št. Fid“ (nastal bi ljudski upor, če bi namestili kje napis „St. Feit an der Glan“), Globasnica je postala „Klobasnica“ (nemško jo niso prekrstili v Wurstdorf), Borovnica je postala „Frajbah“, vas Ovčjak, ki leži severno od Celovca v občini Pokrče, pa je naenkrat tudi v slovenščini dobila isti naslov kot v nemščini in bi se moral tam „dvojezični“ napis glasiti: Eiblhof/Eiblhof. Nasploj pa so Neumannovi

„strokovnjaki“ iz „vasi“ napravili „ves“, akoravno v številnih podjunskih občinah izgovarjajo besedo „vas“ kot „vas“ in ne kot „ves“. Zgražala bi se nemška Koroška, če bi cestna uprava namestila napise kot „Eberndurf“, „Hundsduf“ itd.

Kar je bilo na ureditvi dvojezičnih napisov leta 1972 slabega, danes stranke ponavljajo, edinole z razliko, da danes postopajo še slabše. Pri tem pa govorijo, da so se naučile iz leta 1972. Moremo jim pritrditi: naučile so se napak. V dobesednem pomenu. Razvoj gre dalje. Po isti režijski knjigi kot leta 1972.

Pliberk: prvi uspehi boja za slovenščino

Dve stvari sta bili na občinski seji v torek, 22. marca, v Pliberku posebnega pomena: da je Enotna lista (EL) z dobro utemeljenim stališčem odklonila letošnji redni občinski proračun, ki se je rodil kot sila nezdrav otrok frakcijske zveze ÖVP, SPD in FPÖ; in da je bilo ugotoviti prvi, sicer majhen, a vendar pomembni korak k upoštevanju slovenščine kot uradnega jezika, kar je pa končno tudi sad načelnosti in vztrajnosti zastopnikov EL: Na zadnji seji predložene predloge EL je občinski tajnik prebral v slovenščini.

Pliberški redni proračun za leto 1977 znaša 26,74 milijonov šilingov. Sredstva, ki so na razpolago za razne potrebne pospeševalne ukrepe in nujna dela v občini, so nadvse skopa. Tozadevna vsota se giblje okoli 1 milijona šilingov. To dejstvo, kajpak, povzroča pri odbornikih vseh frakcij neprijetne občutke. Teh se tudi na seji noben govornik ni mogel znebiti, toda doslednost je pokazala edino EL, ki ni bila pripravljena servirati občanom domala praznega kroznika.

Občinski odbornik Jože Partl (EL) je med splošno proračunsko debato posebno obsojal manipulacije v škodo tistih občanov, katerim pač lažje prikrajšajo sredstva, ker se ne morejo primerno braniti.

Sploh, je rekel Partl, se finančna situacija ni izboljšala, marveč zaostri, kar je dokazala tudi izredna nervoziteta med dolgotrajno pripravo proračuna. Dalje je dejal, da s tem proračunom ne bo možno popravljati občinskih cest, niti snaziti okolja. Da je finančna situacija občine kritična, je spoznal tudi mestni svetnik Valentin Vavti (SP), ki je vzroke za letošnji minimalni proračun našel v tem, da ima veliko število občanov delovno mesto izven občine, da pride celo do številnih odselitev in tako peša finančna moč občine. Človek bi rekel, da je to prepozno kesanje za grehe socialistov v ne-

pravni preteklosti (Gorenje). Kljub temu, da socialistom proračun ne ugaja in je zanje izredni proračun v višini 600.000.— šilingov tragično dejstvo, je frakcija SPÖ odobrila letošnji finančni načrt občine.

Finančni referent Oschmautz (ÖVP) seveda prav tako ni mogel mimo senčnih strani proračuna, vzroke za slabo stanje pa je bolj iskal v visokih dajatvah občine v prid dežele in zvezne države.

Triurno proračunsko debato so prijetno zrahljale, kljub kritični situaciji, humoristične pripombe številnih govornikov, ki so se pridno javljali k besedi pri obravnavi posameznih postavk.

Zastopniki EL so posebno kritizirali slabo dotacijo kulturnih zavodov (Kumer), hudo zanemarjanje varstva okolja (mestni svetnik Stanko Vavti), prepričala sredstva za promet (mestni svetnik Domej).

- Domej je še posebej opozoril
- na dejstvo, da so po dogovoru
- med VP in FP prav postavke
- tistih referatov, za katere od-
- govarjajo odborniki EL, znatno
- prizadete, kar predstavlja očit-
- no diskriminacijo.

Večinskim strankam pa je frakcijski vodja EL, Kert, očital nejasne pojme glede uresničitve projekta „Breško jezero“ in karal neaktivnost pristojnih v zimskih mesecih. Kumer (EL) je sploh podvomil v uresničljivost tega projekta. Pred glasovanjem o proračunu je občinski odbornik Kert še enkrat povzel argumente proti odobritvi proračuna, povedal je, da pogrša načelo varčnosti, konkretna težišča in primerna sredstva posebno za ceste, promet in varstvo okolja. Ostale frakcije so končno sprejele proračun proti glasovom EL.

Že ob začetku občinske seje je kazalo, da se je stališče večinskih strank do slovenščine v občinskih sobi in do Slovencev le že za malenkost spremenilo. Po kratkem odmoru je bil namreč predlog EL glede popravka zapisnika zadnje seje sprejet, pač pa proti glasov-

vom ÖVP: Župan je moral dati popraviti zapisnik s tem dodatkom: „Občinski odbornik Kert je v imenu EL protestiral proti abruptni zaključitvi seje, preden so bili prebrani in obravnavani (slovenski) predlogi EL, pri čemer je ugotovil, da je to kršitev Splošnega občinskega reda in zahteval zabeležbo v protokolu. Toda predsednik seje je ta protest ignoriral, češ da je seja zaključena.“

Dodatek v zapisnik je bil možen, ker je socialistična frakcija smatrala to kot ugotovitev dejstva.

Da je EL pri zadnji občinski seji meseca februarja predložila dva samostojna in dva nujnostna predloga in tedaj zaradi nepravilnega zadržanja župana in kršitve zakonskih določil ni prišlo do obravnave le-teh, je EL občanom obzgodovinsko v posebni pošiljki na vsa gospodinjstva v občini. Na torkovi seji pa je župan le dal prebrati predloge v nemščini in v slovenščini. Za pliberška ušesa je bil zgodovinski trenutek, ko je občinski sekretar Milavec bral slovensko besedilo predlogov EL.

Sicer pa je vodja frakcije, Kert, pripomnil, da zaradi dolgega zavlačevanja nima več smisla glasovati o nujnosti, zato so bili predlogi dodeljeni pristojnim odborom, z izjemo tistega, ki se je bavil z razpisom kopališča (župan je medtem samovoljno ukrepal) in je bil dodaten vzrok za pritožbo EL na deželno vladu kot nadzorno oblast.

Napredek v jezikovnem vprašanju je komentiral takole: Če bi vsi priznali, da imajo v pliberški občini domovinsko pravico nemško in slovensko govoreči občani, bi marsikateri problem lažje rešili.

-kl-

VESELA NOVICIJA ZA SOLARJE

- Velikonočne počitnice bodo le-
- tos že na veliko soboto in ne
- na veliki ponedeljek, kot so to
- prvotno menili. To so sklenili
- včeraj v prosvetnem ministr-
- stvu na Dunaju.

Lütgendorfu odbilo?

Obrambni minister Lütgendorf se je na lastno inicijativo pogajal v Siriji za eksport avstrijskih oklopnikov, dodatne opreme za vojaške puške Mannlicher ter za drugo vojaško blago. To je ugotovila v zadnji številki dunajske „Wochenpresse“ ter s tem močno omajala dosedanja Lütgendorfova zatrdjanja, da je posredovalec Weichselbaumer bil slučajno navzoč med njegovim uradnim obiskom. Wochenpresse je namreč objavila tudi Lütgendorfov osebni koncept za pogajanja in da je celo nudil osebno bančno garancijo. Weichselbaumer pa je imel s seboj pogodbe v nemščini in arabščini. Obrambnemu ministru zdaj očitajo laž.

ZRN: SPD izgubila

V deželi Hessen v ZRN, kjer je doslej vedno prevladovala SPD, je pri zadnjih komunalnih volitvah pridobila CDU 11,5 odstotkov in postala najmočnejša stranka. Socialdemokrati so izgubili 7,4 odstotkov. V „rdeči vzorni deželi“ so socialisti izgubili večino mest, tako Wiesbaden in Frankfurt. Glavni župan tega mesta, Arndt, ki je bil tudi glavni kandidat SPD, namerava odstopiti.

Komunalne volitve so bile tudi v Franciji, kjer pa so zmagali večinoma socialisti in komunisti. Le v Parizu je zmagal Jaques Chirac, ki hoče postati državni predsednik.

mladje 25 izšlo

Te dni je izšla 25. številka revije mladje — literature in kritike. V njej sodelujejo Florjan Lipuš z Zelenjavarsko balado, Jožica Boštejeva s proznim tekstom Obisk, Ivan Kolmičin ter Avguštin Malle z razpravo o poskusih obnove dvojezičnega šolstva na Koroškem v dvajsetih letih. Pesmi objavljajo France Merkač, Milena Merlak ter France Senič. Nemškogovoreča gosta v mladju sta tokrat Anton Fian iz Špitala ob Dravi, ki izdaja literarne zvezke Fettfleck, ter predstavnik dunajskega Solidarnostnega komiteja Kurt Traar. Slike pripoveduje Maija Kumpulainen-Sokka iz Finske. Publicistični zapiski, oteski in opilki ter ocena umetniškega koledarja aule slovence dopolnjujejo številko. Dobite jo v Mohorjevi knjigarni, Naši knjigi ali direktno pri mladju.

Pismo bralca:

Sehr geehrte Damen und Herren!

In Ihrer oben zitierten Ausgabe beschäftigen Sie sich in sehr polemischer Weise mit der Situation des Werkes Ferlach, unserer Tochtergesellschaft Kestag. Sie schreiben unter anderem: „Währenddem seitens der VÖEST-ALPINE die Auflösung des Hüttenberger Bergwerkes bereits beschlossen wurde, scheint es, daß ein ähnliches Schicksal auch die Ferlacher Kestag und ihre Arbeitnehmer ereilen wird... Nur Kärnten, insbesondere aber das zweisprachige Gebiet Kärntens samt seiner Bevölkerung, hat die VÖEST aus der Landkarte ihrer Tätigkeit und ihrer Entwicklungsprogramme gestrichen.“

Diesen Ihren Behauptungen haftet nicht nur der Mangel an journalistischer Sorgfalt an — Recherchen bei den verantwortlichen Stellen hätten Ihnen das Gegenteil zeigen können — sondern sie sind schlicht und einfach unrichtig. Trotz der schwierigen wirtschaftlichen Situation beim Absatz der Erzeugnisse des Werkes Ferlach, die nicht zuletzt durch hohe Importe an ausländischem Baubehaltungsstahl in den Süden Österreichs mitverursacht sind, haben wir die Mitarbeiterzahl in Ferlach gehalten. Wir werden auch weiterhin alle notwendigen wirtschaftlichen und technischen Maßnahmen unternehmen, um die Position des Werkes Ferlach der Kestag zu konsolidieren und zu festigen. Diesbezüglich wurden von unserem Vorstand auch der Kärntner Landesregierung die entsprechenden Zusagen gegeben.

Wir hoffen, daß Sie diese Stellungnahme in Form eines Leserbriefes veröffentlichen werden.

VÖEST-ALPINE

Tako daleč stališče VÖEST-ALPINE. NT pa je v istem članku pisal tudi o vzrokih za svojo — pesimistično domnevo. Dobesedno smo pisali:

„Ta nevarnost je postala očitna na tiskovni konferenci, ki jo je priredil deželni glavar Wagner. Na tej konferenci je prišlo tudi do vprašanja položaja KESTAG v Borov-

Ali je na Koroškem res premalo lesa?

Koroško gospodarstvo z lesom ima premalo hlodovine. To je bilo zadnji teden rečeno na obnem zboru deželnega sveta za lesno gospodarstvo, ki ga paritetično predstavljajo zastopniki Zbornice obrtnega gospodarstva in Kmetijske zbornice.

V luči tega občnega zbora karakterizira položaj v koroškem lesnem gospodarstvu trditev, da je lanska koroška lesna bilanca pokazala, da na Koroškem primanjkuje hlodovine v obsegu 500.000 kubičnih metrov za rezanje sposobnega lesa. Pri tem je treba ven-

ljah. Povod za to je dala nedavna objava vodstva VÖEST-ALPINE, da bo letos v svrhu modernizacije svojih podjetij in za povečanje svoje proizvodne palete investiralo nadaljnje tri milijarde šilingov. S tem bo obseg teh namenskih investicij koncerna, s katerimi je pričela leta 1974, narasel na 14,3 milijarde šilingov. Na Borovlje, ki so bile na področju investicijske dejavnosti podzavljene industrije že doslej vedno zapostavljene, bo letos odpadlo le ubogih 15 milijonov šilingov. To je več kot mačehovsko ravnanje podzavljene industrije jekla s svojim edinim podjetjem na dvojezičnem ozemlju Koroške.

Deželni glavar Wagner je sicer dejal, da spričo informacij, ki jih ima — kakor je dejal — nevarnost likvidacije boroveljske železarne ne obstaja, istočasno je vendar priznal, da je bilo v preteklosti za ustrezno modernizacijo proizvodnega programa KESTAG premalo napravljenega.“

Seveda smo veseli zagotovila VÖEST-ALPINE, da bo podvzela vse, da bo pozicijo boroveljske KESTAG konsolidirala in okrepila. Bolj veseli pa bi bili — prav tako kot delavci v KESTAG —, če bi vodstvo VÖEST-ALPINE iz koša investicij namenilo verodostojnejši znesek za investicije v boroveljski tovarni. Pa tudi bolj optimistično bi v takem primeru pisali.

Uredništvo

dar upoštevati, da ta primanjkljaj nikakor ni realen. Ta primanjkljaj predstavlja le razliko med kapacitetami koroške lesne industrije in med dejanskim posekom lesa po koroških gozdovih v preteklem letu. Z drugimi besedami: koroški gozdni posestniki so predlanskim in pred letom dni posekali znatno manj lesa kot v prejšnjih letih, ko so cene hlodovine bolj odgovarjale.

Spričo te okoliščine so žagarska industrija in ostale skupine lesnega gospodarstva stale pred vprašanjem, od kod potrebno hlodovino, da bodo lahko izkoristile možnosti, ki jih od lani naprej nudi poživitev eksporta rezanega le-

sa in drugih lesnih izdelkov. Te možnosti so bile lani in so letos boljše kot v letih 1974/75, ko so dežele uvoznice lesa trpele pod občutno krizo v investicijskem gospodarstvu, kjer igra les eno poglavitnih vlog.

Tedaj je bil položaj koroškega lesnega gospodarstva na področju vnovčenja rezanega lesa posebno kritičen. Zadevna industrija, ki je kupovala hlodovino po 1300 in več šilingov za kubični meter, za svoje izdelke baje ni našla inozemskih kupcev, ker je Italija zaradi svoje finančne mizerije svoj uvoz avstrijskega lesa omejila na minimum. Preden je bilo mogoče za skladiščeni rezani les najti drugod

ustrezne kupce, je minilo nekaj mesecev. In v teh mesecih je bila lesna industrija pripravljena plačevati hlodovino le po cenah, ki so bile marsikje tudi za 50 odstotkov nižje od prejšnjih. Da po takih cenah gozdni posestniki svojega lesa niso hoteli sekati, se razume samo po sebi in odgovarja popolnoma principom tržnega gospodarstva.

Tako je pač lani prišlo do tega, da na Koroškem ni bilo na razpolago potrebne hlodovine, ki jo je pričakovala lesna industrija in ki jo je zaradi tega uvažala iz drugih avstrijskih zveznih dežel in celo — tako je bilo na omenjenem občnem zboru rečeno — iz inozemstva. Toda to gozdne posestnike na Koroškem ni zbolelo.

- Zbolelo pa je podjetja lesne
- industrije, ki so morala daljše
- transporte hlodovine plačati v
- enaki, marsikje pa v višji meri
- po kateri so bili lani koroški
- gozdni posestniki pripravljeni
- prodati svojo hlodovino. Z dru-
- gimii besedami: ob taki politiki,
- kakor so jo v zadnjih dveh letih
- tih prakticirali podjetniki lesne
- industrije, gozdni posestniki na
- Koroškem niso nič zgubili. Njihov
- les je v gozdu priraščal.
- Lesna industrija pa se je verjetno naučila, da v prihodnje
- s prodajalci lesa ne sme več
- ravnati tako kot se ji ravno zljubi.
- bi.

Na Koroškem je dovolj lesa za kapacitete njene lesne industrije. Le cene morajo biti v skladu z resnico, da v lesnem gospodarstvu lesna industrija ne more procvitati zgolj na račun gozdnega gospodarstva, nikakor pa ne na račun manjših gozdnih posestnikov, ki jim prodani les ni dobiček, marveč prepotreben vir za kritje investicij, ki jih kmetija iz leta v leto zahteva. Od njih pa je lesna industrija v mednarodni trgovini z lesom enako, če ne bolj odvisna kot od gozdnih veleposestnikov, ki s svojim lesom v bistvu stalno špekulirajo. Te resnice pa se na omenjenem občnem zboru nihče ni upal povedati. (bl)

Zgodovinski preobrat v Indiji

Težek poraz je doživela indijska ministrska predsednica Indira Gandhi pri zadnjih volitvah: v lastnem volilnem okrožju je zgubila mandat, pa tudi vsa njena kongresna stranka je utrpela hude izgube, akoravno je ta stranka vladala 30 let. Indira Gandhi je pri volitvah pred dvema letoma bila obsojena zaradi manipulacije pri volitvah. Da bi se izognila konsekvencam, je odredila „izjemno stanje“ ter praktično uvedla diktaturo. Kruto je zasledovala vse politične nasprotnike. Ko je opozicija kljub temu postajala močnejša, je odredila svobodne volitve, ker je pač upala, da bo s „prostovoljnimi“ demokratičnimi pravicami ponovno dobila simpatije in mandat za vlado ter dobila opolnomočje za nadaljnjo diktaturo. Toda kljub cenzuri tiska ter vsestranskemu pritisku je združena opozicija zmagala.

Zaradi metod indijske ministrske predsednice se je od nje odvrgel tudi kmetijski minister Ram in ustanovil lastno stranko, z njo pa bil eden od najvidnejših predstavnikov opozicije. On je tudi eden od seriosnih aspirantov za ministrskega predsednika, akoravno je pripadnik najnižje kaste — „nedotakljivih“.

Vzrokov za poraz Indire Gandhi je mnogo. Indija velja za eno najrevnejših držav, hkrati pa je za Kitajsko tista z največ prebivalstva. Nekontrirano pomnoževanje prebivalstva je Gandhijeva hotela rešiti z več ali manj prisilnimi sterilizacijami.

Poleg Gandhijeve so še njen nesposobni sin Sanjay, ki ga je mati že izbrala in protežirala za prestolonaslednika, obrambni minister Lal ter minister za pravosodje Gochal — vsi veljajo za glavne krivce krute diktature — izgubili mandate v svojih volilnih okrožjih. Obrambni minister je, potem ko je izvedel za svoj poraz, celo oklofutal vodjo volitev, nakar so ministra zaprli...

Izgledi za zmago opozicije so postali realni v tem trenutku, ko se je od Gandhijeve distanciral kmetijski minister Ram, ki velja za vodjo najnižje, 80-milijonske kaste izobčenih „nedotakljivih parijev“. Kakšen skupni imenovalec bodo našli predstavniki opozicijskih strank za rešitev problema lakote, pa bodo pokazali naslednji tedni. Z Indiro Gandhi so Indijci zaklali prvo „sveto kravo“.

Značilno je, da manjka v obtožbah proti socialistom obdolžitev „odcepitve alpskih in donavskih gau-ov (kot so NS-sodišča opisala Avstrijo) od rajha“, česar so komuniste in monarhiste vselej obdolževali. Šele v teku vojne in posebno še po Moskovski deklaraciji aliiranih 30. oktobra 1943, v kateri so proglasili za svoj cilj neodvisnost Avstrije, je bilo opaziti preobrat tako v socialistični emigraciji kakor tudi v deželi sami. Čisto jasno je to izrazil potem Adolf Schärf 1943 zastopniku nemških socialdemokratov, Wilhelmu Leuschnerju.

Preganjanja NS-režima in prekinitve zvez s socialistično emigracijo po izbruhu vojne so privedle do tega, da je socialistični odpor razpadel v posamezne, medseboj izolirane skupine. Posamezni funkcionarji, kot Felix Slavik ali Alfred Migsch, so poskušali ponovno oživiti organizacije. Slavik je navezal stike tudi s katoliškimi in monarhističnimi krogi in so ga postavili skupaj z monarhisti in prelato Friedom, vodilnim katoliškim odporiškim borcev, pred ljudsko sodišče.

Vedno ostrejšje represije NS-režima so povzročile, da so mnogi opozicijski socialisti svoje kontakte s somišljeniki omejili na najožji krog in se odpovedali vsaki dejavnosti na zunaj. Namesto trdnih organizacij so se tvorile rahle skupnosti somišljenikov, ki jih je gestapo ironiziral kot „omizna okrožja“ in „neškodljivi rdeči malomeščani“. Taka zbirališča socia-

DR. WOLFGANG NEUGEBAUER:

(2. nadaljevanje)

Avstrijski odpor 1938-1945

listične opozicije so postali nekdanji vodilni funkcionarji stare socialdemokracije, ki so bili poznani tudi v taboru bivših nasprotnikov. V zvezi z dogodki 20. julija 1944 je pripadal tem krogom pomen, ki ga ne smemo podcenjevati. Zastopniki nemškega odporištvava so večkrat poskušali pridobiti avstrijske socialdemokrate in krščanske socialiste za sodelovanje, vendar so morali ugotoviti, da je bila na avstrijski strani želja po neodvisnosti že večja kot pa povezava z Nemčijo. Val aretacij po nesrečnem protihitlerjevem puču je bil tudi za številne funkcionarje avstrijskega delavskega gibanja poguben. Karl Seitz, od 1918 do 1934 predsednik socialdemokratske stranke in kot dolgoletni dunajski župan najbolj znani in najuglednejši funkcionar avstrijske socialdemokracije, ki je bil v nekem pisanju iz Berlina 20. julija 1944 imenovan kot politični pooblaščenec za obrambni krog XVII (torej vzhodno Avstrijo), je prišel kljub svoji visoki starosti v zloglasni KZ Ravensbrück. Schärf, Körnerja, Böhma in druge so začasno aretirali. V končni fazi nacionalsocialistične oblasti so igrale te sile, ki jih je treba prištevati zlasti desnemu krilu socialdemokracije, spet vlogo, ko so večkrat kot predstavniki socialističnega tabora pripa-

dali nadstrankarskim odporiškim skupinam in so po zlomu bili prvi pri obnovitvi socialističnega gibanja.

KOMUNISTIČNI ODPOR

Odpor avstrijskih komunistov proti nacionalsocializmu je bil, če izhajamo iz obstoječega policijskega in sodnijskega gradiva, številčno daleč najmočnejši od vseh političnih skupin. To je tembolj pomembno, ker KPA v nasprotju s KPD, niti pred 1934 niti po 1945 ni mogla postati masovna stranka. Šele v teku februarskih dogodkov 1934 se ji je pridružilo znatno število socialdemokratskih delavcev in intelektualcev. Partijsko vodstvo v tujini, ki se je na eksistenco posameznih aktivistov manj oziralo kot socialisti, je izdalo od vsega začetka parolo aktivnega odpora. V mnogocitiranem, menda že v noči od 11. na 12. marca 1938 na avstrijsko ljudstvo naslovljenem pozivu CK-ja KPA je bilo rečeno dobesedno:

„Ljudstvo Avstrije! Brani se, upri se tujim vsiljivcem in njihovim agentom. Združite se, katoliki in socialisti, delavci in kmetje! Združite se zdaj še bolj v fronto vseh Avstrijcev. Vse razlike stopijo v ozadje pred sveto nalogo, pred katero stoji danes avstrijsko ljud-

stvo. Skupno nastopajte proti Hitlerju, strnite se, da bomo pregnali Hitlerjevo soldatesko iz Avstrije! Delavci, ostanite trdni! Bodite enotni in ostanite zvesti ponosnim tradicijam avstrijskega delavskega razreda. Ne klonite, kljubujte terorju! Spremenite obrate v centre odpora! Ne pustite, da vam uničijo sindikat!“

Vojaki, oficirji, pripadniki eksekutive, ki ste zvesti avstrijski domovini, združite se z ljudstvom, uvrstite se v fronto ogorčenega odpora proti Hitlerju in njegovim agentom!

Ljudstvo Avstrije! Brani se! Spremeni v dejanje parolo: Rdečebeloro-rdeče do smrti...“

Ta izjava, ki v njej mrgoli verbalnega patriotizma, je bila za linijo KPA v naslednjih letih kažipot. V pravilnem spoznanju poznejšega dejanskega razvoja se je KPA v ostrem nasprotju s socialističnim stališčem že v tej prvi izjavi zavzela za neodvisnost Avstrije in je dala, sicer že od 1937 naprej, svojemu odporiškem boju poudarjeno avstrijsko-patriotično orientacijo. Zato organizacijska in politična spojitev s KPD, kar bi bilo po priključitvi Avstrije nekaj povsem navadnega, sploh ni bila predmet debate. Domnevno je bilo to, za politiko Kominterne oziroma Sovjetske zveze v srednji Evropi važno vprašanje, že prej odločeno v avstrijskem smislu. V sami deželi so si prizadevali komunistični odporiški borci, vzpostaviti najprej enotnost s socialističnimi delavci,

za kar pa propaganda ljudske fronte ni bila uporabna. V še popolnoma v marksistični terminologiji pisanem „osnutku platforme“ za združitev RS in KP na Štajerskem avgusta leta 1938 je bilo povedano, da je končni cilj komunistični družbeni red, pot do tja pa revolucionarno strmoglavljenje kapitalističnega razreda in diktatura proletariata; Avstrija da je bila 11. marca 1938 nasilno anektirana, boj proti tuji vladavini in odstranitvi aneksije najbolje krepiti antihitlerjevske sile v rajhu in pospešuje prav s tem odločilno revolucijo v Nemčiji sami. Pod vplivom vodstva v tujini so propagirali pozneje taktiko ljudske fronte, ki je prišla do izraza že v CK-izjavi 12. marca 1938, in ki je povzročila, da so namesto diktature proletariata zahtevali boj za obnovitev svobodne in demokratične Avstrije. Gestapu te tendence niso ostale prikrite. „Razvoj ilegalnega dela KPA od leta 1943 naprej“, je bilo rečeno v nekem poročilu, „kaže nedvoumno zapostavljanje čistih komunističnih tendenc v prid sodelovanja z vsemi ostalimi partijskimi sloji v smislu ideje o ljudski fronti“. Ustanovitev „Avstrijske fronte za svobodo“ (Österreichische Freiheitsfront) — kakor se je imenovala avstrijska zvrst ljudske fronte, se je pa izkazala le kot želja funkcionarjev v tujini. Samo v posameznih slučajih obstajajo znaki za sodelovanje z meščanskimi krogi, nasplošno se je omejeval KP-jevski vpliv na delavstvo.

(Dalje prihodnjč)

Različnim načinom preganjanja Slovencev v Kanalski dolini se je pridružil v petek preteklega tedna nov slučaj: ukevski župnik Mario Gariup je stal pred sodiščem v furlanskem mestu Tolmeč (Tolmezzo). Obtožila ga je učiteljica iz Ukev Liana Broccaioli zaradi dozdevnega žaljenja časti v župnijskem listu „Ukve“. Broccaiolijeva je Kanalčanom že dolgo znana, ker je bila prav ona tista, ki je prepovedala župniku uporabljati šolske prostore za pouk slovenščine. Protislovenska histerija je torej končno dosegla svoj višek s kazensko prijavo župnika pred sodiščem.

Toda pred sodiščem se je zgodilo nekaj nepričakovanega, za koroške razmere nepojmljivega: predsednik sodišča dr. Beltrame je skoraj celo uro prigovarjal tožilki, naj odmakne tožbo, kajti nadaljevanje postopka bi lahko „enemu ali obema povzročilo nevšečnosti“. Opozoril je tudi na dejstvo, da živita tako župnik kot učiteljica v majhni vasi, sta torej za tisti kraj najvažnejši osebi, in bi njihov spor razmerje v vasi le še poslabšal. Župnik Gariup je bil takoj pripravljen za spravo, zahteval pa je, naj učiteljica Broccaiolijeva neha s svojim „bojem“ proti slovenščini in prizna končno enakopravnost slovenščine v Kanalski dolini.

Končno je prišlo med obema strankama do sprave. Učiteljica Broccaiolijeva je prostovoljno izjavila, da „nikakor ne nasprotuje pouku slovenščine in da ga ne ovira“ ter umaknila tožbo, župnik Mario Gariup (zastopala sta ga znana odvetnika Sancin in Battello iz Gorice) pa je popolnoma rehabilitiran mogel zapustiti sodno dvorano.

Slovenski krogi v Italiji označujejo sodno obravnavo v Tolmeču kot korak naprej v boju za uveljavitev slovenščine v videmski pokrajini. Pomembno je namreč priznanje učiteljice, da je pouk slovenščine osnovan; pri tem pa ne gre prezreti, da je imenovana učiteljica tudi politično angažirana: zastopa namreč socialdemokratsko stranko v občinskem svetu. Prav tako Slovenci v Kanalski dolini menijo, da more sprava pred sodiščem v Tolmeču pomeniti nov začetek v razmerju med obema narodnima skupinama v videmski pokrajini, predvsem kar se tiče pravice do pouka v materinščini.

Zanimivo je, da govori v Ukvah 51% vsega prebivalstva tri jezike: slovensko, italijansko in nemško. Med starejšimi je znanje treh jezikov večje, ti so se pač učili nemščine in italijanščine v šolah — le

Mednarodni odmev na borbo za slovenski jezik v Kanalski dolini

Bo sprava pred sodiščem zboljšala vzdušje v vasi?

slovensko se nikdar niso učili, ne v avstro-ogrski monarhiji, ne pod Italijo. 13% vsega prebivalca govori samo italijansko, 11% pa samo italijansko ter slovensko. Slovenska narodna zavest se je v Ukvah ohranila predvsem zaradi tega, ker so bili prebivalci močno povezani s Slovenci v Trstu in Gorici, ohranili pa so do danes svoj pevski zbor „Planika“ in cerkvene obrede v slovenščini. V ostalem v Ukvah kulturnega življenja ni bilo.

„Problemi“ v Ukvah so se začeli, ko je novi domači župnik Mario Gariup 26. januarja 1976 zaprosil za uporabo učilnice, ki mu naj bi bila dodeljena za pouk slovenščine. Didaktično ravnateljstvo iz Trbiža je dalo župniku že 2. februarja ustmeno dovoljenje. Tako se je mogel istega dne začeti pouk slovenščine. 16. februarja 1976 ob 14.50 pa je eksplodirala „bomba“ (tako dobesedno piše župnijski

vestnik „Ukve“) po zaslugi gospe Broccaioli, ki je otroke z učiteljem vred izgnala iz šole v imenu šolskega skrbnika iz Vidma.

Župnik je obvestil o tem nedemokratskem postopanju starše k slovenščini prijavljenih otrok ter sploh vso javnost v Italiji in izven nje. Samozavestno je župnik Gariup napisal v pismu: „Vkljub temu nedemokratskemu in rasističnemu ukrepu bomo drugod nadaljevali s poukom slovenskega jezika.“ Župnik se je torej preselil s poukom slovenščine v cerkev. A glej, zgodilo se je za Ukve nekaj neverjetnega: število otrok, ki so obiskovali pošolski pouk se je povečalo. Medtem ko je pred prepovedjo obiskalo pouk slovenščine 21 otrok, jih je bilo potem že 26 (od 40 otrok, ki obiskujejo ukevsko šolo).

Vsa slovenska javnost v Italiji, Sloveniji ter tudi na Koroškem je takoj obsodila nacionalistično gonjo proti našim bratom v Kanalski dolini (glej tudi NT od 26. 2. 1976), poslanci slovenske narodnosti v rimskem parlamentu ter v deželnem svetu Furlaniji-Juljski Benečiji so interpelirali v prid pouka slovenščine in župnika Gariupa. Tako je poslanec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka obvestil s pismom dne 29. 3. 1976 župnika Gariupa, da je predložil deželnemu odboru v Trstu posebno resolucijo, ki jo je ta tudi sprejel.

Razveseljivo in obenem spodbudno pa je bila tudi podpora, ki je bila deležna slovenska manjšina v Kanalski dolini ob težki preizkušnji tudi od drugih narodnosti v tej pokrajini. Tako je izrazila furlanska krščansko-demokratska stranka (DC) svoje „obžalovanje v zvezi s prepovedjo prostovoljnega popoldanskega tečaja slovenskega jezika v Ukvah“, ki ga je organiziral domači župnik in izraža željo, naj da videmski šolski proveditorat nemudoma dovoljenje, da se bo tečaj nadaljeval. Tajništvo DC je tudi ugotovilo, da je izrazila občinska uprava v Naborjetu svojo jasno naklonjenost do te pobude, ki se vključuje v proces vrednotenja kulturnega izražanja domače skupnosti. (Od koroške ÖVP na pri-

mer si take izjave ne bi mogli pričakovati...). Poleg tega je prejel župnik Mario (tako ga kličejo v Ukvah) v težkih dneh preganjanja celo vrsto solidarnostnih pisem.

Končno je potrebno dovoljenje iz Vidma prišlo. In pouk se je mogel nadaljevati v osnovni šoli.

V eni izmed naslednjih števil NT bomo poročali tudi o „nesebični pomoči“ južne in severne Tirolske po hudem potresu, ko bosta gradili v Ukvah novo šolo, seveda le pod pogojem, da se bo v njej poučevala tudi nemščina...

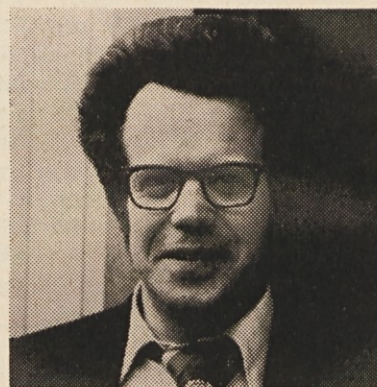
Protest NSKS

Predsedstvo Narodnega sveta koroških Slovencev se je že 3. marca 1976 pridružil številnim drugim protestom zaradi kršenja enakopravnosti slovenske narodne skupnosti v Kanalski dolini. Predsednik dr. Joško Tischler in osrednji tajnik Filip Warasch sta obiskala italijanskega generalnega konzula v Celovcu ter mu predala protestno pismo.

Der Vorstand des Rates der Kärntner Slowenen hat mit Sorge erfahren müssen, daß die verantwortlichen Schulbehörden der Region Friaul-Julisch Venetien einen vom Ortschaftsfarrer aus Ugovizza/Ukve, Mario Gariup veranstalteten freiwilligen Slowenischunterricht untersagten. Der Unterricht, an dem über 20 Schulkinder teilnahmen, wurde über Bewilligung des Bürgermeisters wöchentlich, jeweils an Nachmittagen im Schulgebäude von Ugovizza/Ukve abgehalten.

Der Rat der Kärntner Slowenen verurteilt diesen unverantwortlichen Schritt der Schulbehörden, der nicht nur der italienischen Verfassung, sondern auch internationalen Abkommen widerspricht und ersucht Sie, sehr geehrter Herr Generalkonsul, den zuständigen Behörden der Republik Italien unseren Protest übermitteln zu wollen und darauf hinzuwirken, daß italienischen Bürgern slowenischer Muttersprache auch hinsichtlich des Unterrichtes in ihrer Muttersprache volle Gleichberechtigung zukommt.

Als erster Schritt wäre jedenfalls die Bewilligung und wohlwollende Förderung des von einer Fachkraft erteilten freiwilligen Slowenischunterrichts in Ugovizza/Ukve zu werten.

„Prosil sem rojaka iz Žabnic Salvatora Venosija, 39, če bo lahko enkrat na teden poučeval ukevske otroke slovenščino, v kar je profesor v nabrežinski srednji šoli (pri Trstu) privolil, ne da bi za to zahteval kakršno koli denarno nadomestitev,“ pravi župnik Gariup.

Venosi je obiskal osnovno šolo v Žabnicah ter se tam učil italijansko ter nemško, le slovensko se ni smel učiti. To pa ga je naučila mati doma. Študije je nadaljeval v Gorici in poučuje danes na slovenski srednji šoli Igo Gruden v Nabrežini. Od februarja 1976 poučuje dve uri tedensko slovenščino v Ukvah, letos januarja pa poučuje slovenske otroke tudi v Žabnicah. Kot sam pravi, mu služi kot podlaga domačo narečje (podobno ziliščini), ki ga domala vsi obvladajo.

Njegov ponos: 34 otrok v Ukvah in 18 otrok v Žabnicah.

Brecelj Veronika, 17, učenka na slovenskem učiteljski A. M. Slomšek v Trstu. Prisostvovala je tudi procesu proti župniku Gariupu. Takole pravi: „Na proces sem prišla kot predstavnik naše šole. Naša šola je namreč zasedena. Protestiramo proti tako imenovani šolski reformi ‚Malfatti‘, ki sploh ne omenja manjšinskih šol ter jim ne zagotavlja avtonomije; eden izmed vzrokov za naš protest pa je tudi krivična obtožba proti župniku Gariupu iz Ukev. Glede izida procesa sem bila vedno optimistična, kajti podprla je župnika vsa slovenska, pa tudi demokratična italijanska javnost.“

Rada bi še povedala, da je njegov boj tudi naš boj. Zato ta boj tudi z vso odločnostjo podpiramo!

Tudi v Kanalski dolini in slovenski Benečiji bo morala zmagati pravica, zavladati bo morala enakopravnost Slovencev v javnem življenju!

Župnik Mario Gariup, star 36 let, rojen v Slovenski Benečiji, v vasi Topolovo. Sam je povedal, da slovensko v svoji mladosti nikdar ni smel govoriti v šoli, le v družini. Po osnovni šoli v domačem kraju je obiskoval videmsko malo semenišče in potem istotam tudi teološko fakulteto. Posvečen za duhovnika leta 1965 je bil najprej v Rimu in je potem kaplanoval v furlanski vasi Moggio („Naučil sem se furlansko in govorim ta jezik tako dobro, kot Furlani sami“), dokler ni prišel 8. decembra 1974 za župnika v Ukve.

Pisma bralcev:

„NEUE WEGE UND LINIEN
SUCHEN!“

Verfolgt man die momentane Entwicklung in der Volksgruppenfrage, so kann man keineswegs zur Ansicht kommen, daß dieses Problem vor einer Lösung steht! Im Gegenteil! Jetzt, wo es ernst werden soll, da mit 1. 2. 1977 das sogenannte Minderheitenförderungsgesetz bereits in Kraft getreten ist, hat es aber eher den Anschein, als fürchten die drei Parteien den ersten ernstesten Schritt, der nun in dieser Angelegenheit getan werden soll, weil es bereits neuerlichen Widerstand und verschiedene Proteste auf jener Seite gibt, die eine Lösung bzw. den ersten Versuch auf diesem Gebiet etwas zu lösen, schon 1972 zum Fall gebracht hat. Es ist auch nichts davon zu bemerken, daß es in den mehr als vier Jahren seit dem neandertalerischen Ortstafelsturm ein Umdenken gegeben hat.

Was haben die Parteien seit 1972 z. B. unternommen, um ein Umdenken zu erzielen? So gut wie nichts! Noch immer dominiert ein sogenannter KHD mit angeschlossenen Organisationen! Man hat es mehr oder weniger wieder diesen Kreisen überlassen, die „betroffene“ Bevölkerung in den „betroffenen“ Ortschaften und Gemeinden zu „informieren“, „aufzuklären“ und ohne Mandat zu vertreten. 500.000 Deutsch-Kärntner „fürchten“ sich vor rund 20.000 Kärntner Slowenen. Eine Schande! Ein KHD ist da, um die Interessen dieser „schwachen, bedrohten“ Mehrheit wahrzunehmen. Ich schäme mich, dieser Mehrheit anzugehören! Das wird aber in unserem Land so lange nicht anders sein, so lange unsere Parteien nur parteipolitisch Denken im Kopf haben. Daher kann man den drei Landtags- bzw. Parlamentsparteien, trotz Ortstafel- bzw. Studienkommission, trotz Kontaktkomitee und „Drei-Parteien-Einigung“ keine ehrliche und schon gar nicht eine minderheitenfreundliche Politik bescheinigen! Der hier tonangebende Opportunismus und ein totales Fehlverhalten während bzw. nach dem Ortstafelkrieg 1972, sowie das peinlich genaue darauf Achten, ob der Heimatdienst, ob die Deutsch-Nationalen mit Lösungsvorschlägen möglichst einverstanden sind, macht einen echten Fortschritt in diesen Fragen unmöglich! Man will das Problem, wenn nötig ohne dem Einverständnis der Slowenen lösen, kann man immer wieder vernehmen. Das glaube ich aufs Wort! Nur: Ohne einem KHD und seinem Anhang will man selbstverständlich nichts lösen! Er ist den Herren Landes- und Bundespolitikern, sieht man von wenigen Ausnahmen ab, wohl „heilig“? Während nämlich von den drei Parteien und ihren Presseorganen jeder Fehler der Slowenen sofort dankbar aufgegriffen und weidlich ausgeschlachtet wird, kommt ein KHD und KAB stets ungeschoren davon, oder man kritisiert diese Kreise ausgesprochen sanft, ohne sie beim Namen zu nennen.

Man sollte nicht vergessen, will es aber leider nicht wahrhaben, daß es eben in unserem Land Kreise gibt, die den Slowenen nichts, aber schon nichts zugestehen wollen, die zu keinem Kompromiß bereit sind und an deren Fäden, die sie unentwegt spinnen, tanzen unsere Politiker in Bund und Land! Wie armselig! Was wird nun weiter geschehen? Für einen KHD gibt es seit dem 14. November 1976 nur noch 2600 Slowenen in Südkärnten, weil er den Boykott nicht zur Kenntnis nehmen will. Die Slowenen wiederum, zeigen auch nicht unbedingt den nötigen Ernst, von ihnen aus zu einer rascheren Bewältigung des Problems beizutragen und neigen gern zu einem schnellen „Nein“ bzw. Austritt aus diversen Gremien, oder beschicken diese erst gar nicht! So was bringt zweifelsohne Verzögerungen und es läßt sich, wenn man ehrlich ist, schlecht für seine Sache kämpfen, wenn man immer vor dem Gegner oder „Partner“ davonläuft! Hier wäre ebenfalls ein Umdenken und eine gewisse Kompromißbereitschaft notwendig. Kompromißbereit, um endlich zu einem wahren Anfang zu kommen! Ein „Nein“ beider Slowenenorganisationen, zu allem was die Parteien in der Minderheitenfrage scheinbar versuchen, ermöglicht es jenen ja nur, die ganze Angelegenheit weiter vor sich herzuschleppen und sich, wie sie es gerne tun, weiter auf

Rožanski izobraževalni teden je bil uspešen

LEP DOMAČ KONCERT
V SVEČAH

Pretežno domačini so se znašli preteklo soboto na „koncertu rožanskih zborov“ pri Adamu v Svečah. V svojem pozdravu je predsednik domačega društva „Kočna“, dr. Valentin Inzko, poudaril predvsem željo odbora rožanskega izobraževalnega tedna po širšem načinu izobraževanja ljudstva.

Tenorji moškega pevskega zbor „Bilka“ (Bilčovs) pri prvi pesmi niso bili dovolj enotni, kar se je pa v teku nastopa povsem uleglo. Zelo doživljajo nastop solistov; pri ruski pesmi bi moral zborovodja malo bolj paziti na pravilno izgovorjavo besedila. Imenitno regljanje „Žab“ obiskovalcem gotovo še danes zveni po glavi (zborovodja Joško Boštjančič).

Slavnostni govornik, predsednik KKZ Lovro Kaselj, je nanizal vrsto dobrih misli o važnosti in pomenu petja za obstoj kulture in narodnosti, poudaril pa je narodnovzgojni moment delovanja slovenskih pevskih društev. Danes, ko se je petje na vasi umaknilo izpod lipe med štiri stene in ga tam izpodrivata radio in televizija, je še bolj važno, da se zbirajo slovenski pevci v društvih, je poudaril govornik.

Pevski zbor iz Kotmare vasi (vodja župnik Maks Michor) je po izbiri svojih pesmi, načinu predvajanja kot tudi po glasovih prinesel poseben „sound“ v Sveče in je bil brez dvoma odkritje večera.

Gostitelj, moški pevski zbor „Kočna“, pod vodstvom profesorja dr. Toneta Feiniga je zelo ubrano predvajal šopek domačih pesmi.

Pevski zbor „Rož“ iz Št. Jakoba se je povzpela pod vodstvom Lajka Milisavljeviča v najkrajšem času na nenavadne višine, ki si jih je brez dvoma pridela s trdim delom (trenutno imajo štiri vaje tedensko!). Svoj vsestranski talent je dokazal solist Karli Krautzer; o njegovem Jeppeju s hruba smo poročali.

Vsekakor važna in hvalevredna prireditve, ki je pokazala, da je treba s kulturo priti v čim manjšo enoto na podeželje, čeprav se tam ne dajo šteti stotine obiskovalcev.

Ena izmed najvažnejših nalog, katere so si zastavili prireditelji Rožanskega izobraževalnega tedna, je približanje kulturne ponudbe z obiskovalcem. V ta namen so posebno pripravne take prireditve, ki po svoji vsebini vzbujajo zanimanje tudi pri takih ljudeh, ki se sicer ne udeležujejo naših prireditev. Seveda bodo morali upoštevati nove predstave ter zahteve

ŠT. ILJ OB DRAVI

V sredo je obhajal 50-letnico svojega rojstva župnik Lorenč Petričič.

Ob tej priliki mu želijo farani zdravja, sreče in mnogo uspeha na dušnopastirskem področju. Čestitkam se pridružujeta tudi Naš tednik in NSKS. Ad multos annos!

das „Nicht-Wollen“ der Slowenen auszureden. Ein „Ja“ der Slowenen würde die Parteien allerdings ins Gedränge bringen, weil sie Farbe bekennen müßten.

Es liegt also auch bei den Slowenen, einen neuen Weg zu beschreiten, um damit endlich die Parteien herauszufordern bzw. ins Eck zu treiben.

Auch die Volksgruppenbeiräte sollten nicht boykottiert werden. So wie bisher, darüber sollten sich auch die Slowenen im Klaren sein, kann es jedenfalls nicht mehr weitergehen! Ein Verharren auf jahrealten Standpunkten, ein weiteres Festsitzen in einem total verfahrenen Karren, verleiht, auch den sogenannten „Verbündeten“ auf deutscher Seite, in Zukunft den Einsatz für die Sache!

Guttenbrunner Herbert,
Köttmannsdorf

kulturno-prosvetnih potrošnikov, saj v 20. stoletju ne moremo zadovoljevati s tradicionalno ponudbo.

PREDAVANJA DR. FEINIGA V
VELINJI VASI IN ŠT. JANŽU TER
DR. SAXERJA V BILČOVSU IN
KOTMARI VASI

Predavanje prof. dr. Antona Feiniga o „Hišnih in ledinskih imenih Velinje vasi in okolice“ je že po svoji tematiki moglo privabiti mnogo poslušalcev, ki so torej tudi z vso pozornostjo sledili izvajanjem predavatelja, ki se že leta bavi z raziskovalnim delom hišnih, družinskih ter ledinskih imen Roža. Dr. Feinig je obiskovalce tudi vpejal v metodo znanstvenega delovanja takih področij in nakazal dosti napak, ki so — večkrat tudi namenoma — nastale iz nekvalificirane obdelave.

● Tako zgodovinsko in jezikovno
● nepravilno pojmovanje slovenskih oziroma slovenskih besed
● in imen zasledujemo poleg pri
● dr. Wutteju in Kranzmayerju tudi
● še danes na uradni ravni, če
● pomislimo samo na „germani-

● zacijo“ ledinskih imen v zem-

● ljiških knjigah in katastrih itd. Brezdvomno je prirediteljem uspelo z izobraževalno prireditvijo prodreti med ljudi, kajti v Velinji vasi sploh ni možno, prejemati kakšne kulturno-izobraževalne ponudbe, a kljub temu je živahno zanimanje dokazalo pravilnost in uspeh tega poskusa. Ni treba posebno poudariti, da so s tem nakazane nove možnosti popularizacije izobraževalne ponudbe.

Tudi v Št. Janžu, kjer je dr. Feinig predaval o tamkajšnjih hišnih in ledinskih imenih, je ta prireditve privabila mnogo obiskovalcev.

Predavanje dr. Roberta Saxerja v Bilčovsu in Kotmari vasi na temo „Moč in vpliv javnih občil — Poročanje koroških dnevnikov o „zadevi Warasch““, je bilo pravo izobraževanje, saj je vsak izmed številnih obiskovalcev, ki so se zanesljivo odzvali povabilu, moral spoznati protislovensko ozadje poročanja javnih občil — posebno pa koroških dnevnikov.

9 prireditev rožanskih kulturnih dni je obiskalo približno 600 obiskovalcev. Seher

Otroški dan v Selah

Vsako leto poziva Katoliška mladina na Jožefovo (19. marca) otroke iz našega dvojezičnega ozemlja, da na otroškem dnevu pokažejo svoje spretnosti. Slovenski otroci, ki povsod doživljajo vlogo manjšine, naj vidijo, da je še mnogo drugih, ki govorijo isti jezik, ki žrtvujejo svoj prosti čas, da se naučijo petja, igranja in plesa. Smisel tega dneva je tudi, da se otroci srečajo, da spoznajo enako stare izven svoje fare, izven svojega okraja. To si je Katoliška mladina stavila za cilj, ko je pred leti začela s temi srečanji.

Spred se je začel ob 10. uri z otroško mašo, ki jo je daroval prefekt Ivan Olip. Geslo maše, kot tudi celega otroškega dneva, je bilo „Pri nas je veselo!“ Prefekt Olip je otrokom v pridigi povedal, da postane vesel le, kdor drugim zna napraviti veselje. Petje pri maši je vodil Franc Valentinič skupno s šentjakobskimi otroci, ki so še otroke iz drugih fara potegnili s seboj, tako da je kar zadonelo v selski cerkvi.

V kratkem odmoru po maši so se otroci okrepčali s klobasami in

čajem, da so laže začeli s popoldanskim sporedom. Kot nekaj prehoda je služil zabaven otroški film. Pri popoldanskem sporedu so sodelovale skupine iz Kazaz, Šmihele, Železne Kaple, Št. Jakoba, Vogrč, Slovenjega Plajberka, Št. Janža, Št. Vida in Št. Lipša. O vseh skupinah je treba reči, da so se skrbno pripravile.

Žal pa je predvsem pri otrocih uspeh pogosto odvisen od razpoloženja in od dobrih živcev. Videlo se je, da so nekateri že navajeni nastopov, kar se je pokazalo ob samozavestnem in pogumnem nastopanju. Drugim pa so se le malo hlače tresle ob pogledu na napolnjeno dvorano. Brez dvoma pa lahko s optimizmom gledamo na bodočnost, dokler bodo po naših odrih nastopali prav otroci. V tem oziru Katoliška mladina gotovo vrši veliko kulturno-vzgojno vlogo. Za konec so vsi otroci skupaj zapeli pesem „Mi se 'mamo radi“.

Na tem mestu bi se zahvalil vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali pri tem otroškem dnevu, predvsem pa organizatorjem, ki so poskrbeli za nemoten potek. I. A.

Otroški dan v Bilčovsu

Ena najbolj posrečenih prireditev Rožanskih izobraževalnih dni je bil popoldan v soboto, 19. marca, v ljudski šoli v Bilčovsu. Prireditelj je vabil starše s svojimi otroki, ki so še v predšolski dobi. Vabilu se je odzvalo nad 20 staršev in nad 50 otrok.

Za otroke sta bila urejena dva prostora. V njih so bile dane možnosti, kako je mogoče predšolske otroke na preprost način kreativno zaposliti. V prvem prostoru so imeli otroci pod vodstvom vrtnarice Simone Pörtsch možnost se ukvarjati na razne načine z barvami, igrami in igračkami. V drugem prostoru pa je kazal v predstavi Miha Zablatnik lutkovne filme iz serije Poluhec. Nadalje so se otroci tu lahko sprostiti na pripravljenih blazinah. Kakor za otroke so bili tudi za starše navzoči vzgojitelji: Herbert in Inge Seher, Malka Feinig, Rezi Kapus in Štefka Quantschnig. Razgovori so tekli posamič in v skupinah o problemih, ki jih imajo starši s svojimi otroki v predšolski dobi. Zelo dolgo je trajal tudi pogovor o pozitivnih in negativnih straneh otroškega vrta, o kaznovanju, itd.

Velika želja vseh staršev pa je bila, da bi take popoldneve orga-

nizirali večkrat, po možnosti 14-dnevno.

Na splošno je prevladalo mnenje, da je vzgoja v družini boljša za otroka kakor vzgoja v otroškem vrtcu, ko je otrok eden od več in je hkrati prisiljen, da se že čisto mlad vda kolektivu, pri čemer se zapostavlja individuum. Vendar pa je koristno, da se otroci nekajkrat srečajo tudi v večjem krogu. Predvsem rabijo to taki otroci, ki pridejo le po redko iz domače hiše in ki nimajo možnosti priti v otroško družbo.

PRIREDITVE

VELIKONOČNI KONCERT

Prireditelj: SPD „Jepa“
ob Baškem jezeru
Kraj: Loče, pri Pušniku
Čas: ponedeljek, 11. 4. 1977, ob 19.30
Nastopa: Kvartet iz Slovenjega Plajberka in Instrumentalni ansambel „Drava“ s pevci

DUHOVNA IGRA: ŠKOFJELOŠKI
PASIJON ALI TEPLJENJE
GOSPODOVO

Kraj: Št. Janž v Rožu, v farni cerkvi
Čas: cvetna nedelja, 3. aprila 1977, ob 19.00

TRAGEDIJA V 5. DEJANJIH:
„KACIJANAR“

Prireditelj: SPD „Rož“
iz Št. Jakoba v Rožu
Kraj: Št. Jakob v Rožu, v farni dvorani
Čas: nedelja, 3. 4. 1977, ob 19.30

RAZSTAVA SLIKARSKIH DEL
slovenskega impresionista
MATEJA STERNENA

v „auli slovenici“, Pavličeva
ulica 5—7

Razstava bo odprta do petka, 1. aprila 1977, od ponedeljka do petka med 13. in 17. uro

ŽELEZNA KAPLA

(Poškodovani predmeti v hotelu Obir)

V petek, 18. marca, ob pol štirih zjutraj je hotel iz hotela Obir 49-letni cestni delavec Franc Slanovec iz Železne Kaple. Kot smo izvedeli, se je Franc Slanovec pred dnevi skregal doma, pa je šel prenočevati v hotel Obir.

Ker hotel Obir trenutno nima dovolj turistov, še nima nočnega vratarja, zaradi tega je hotel čez noč zaprt. Verjetno je Franc Slanovec, da bi prišel ven, iskal v pisarni ključ. Ker ga pa ni našel, je polmil mizni predal, potem razbil šipe na vhodnih vratih ter poškodoval še leseni okvir. Za trideset do štirideset tisoč šilingov je na škodi.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA in SLOVENSKA PROSVETNA
ZVEZA

vabita na razstavo

Cankarjevo gledališče

v avli Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, Ebentaler Str. 14
Razstava prikazuje sedmero Cankarjevih dramskih del v jugoslovanskih in drugih gledališčih, 123 slovenskih poklicnih uprizoritev, ki so doživele 1700 predstav, je ustvarilo preko 50 režiserjev. Predstavljene so tudi dramatisacije in uglasbitve po Cankarjevih delih, uprizarjanje Cankarja na amaterskih odrih ter dramske izvedbe Cankarja v radiu, filmu in televiziji.

Razstava bo odprta do 28. marca 1977 in sicer od ponedeljka do petka, od 14. do 17. ure.

„KRILATI KAMEN“:

Antologija jugoslovanskega pesništva v nemškem prevodu

Po zadnji vojni je na nemškem kulturnem prostoru izšla vrsta antologij jugoslovanskega pesništva in pripovedništva. Te antologije so naletele na dokaj različne odmeve. Vedno znova so jih pozdravili kot dokaz sodelovanja med narodi in državami, po drugi strani pa so pomenile tudi prvi korak na precej neznano področje jugoslovanskih književnosti. Antologija „Jugoslawische Lyrik der Gegenwart“ (v svobodnem prevodu „Sodobna jugoslovanska lirika“), ki je izšla na začetku šestdesetih let pri založbi Sigbert Mohn v Güterslohu, je sploh pomenila ne le informativno, temveč tudi kvalitetno literarno dejanje, ki je na plastičen način predstavilo najizrazitejše predstavnike jugoslovanskega sodobnega pesništva. V zbirki „Duhovno srečanje“ zahodnonemške založbe Horst Erdmann je izšla zbirka značilne jugoslovanske proze pod naslovom „Odlikovanje za Argila“, v Regensburgu so izdali antologijo mlade jugoslovanske lirike pod naslovom „maline so maline vam rečem“, medtem ko je salzburška založba Otto Müller leta 1971 objavila antologijo nove slovenske lirike in dortmundska založba Wulff-Verlag leta 1974 še eno antologijo sodobnega slovenskega pesništva. Tudi hrvaška in srbska literatura sta zastopani s takimi in podobnimi publikacijami.

Podoba je, da je antologij iz jugoslovanskih književnosti in o jugoslovanskih književnostih že več kot preveč, medtem ko je knjižna bera nemških prevodov posameznih jugoslovanskih avtorjev še vedno dokaj majhna. To še posebno velja za prevode iz slovenščine.

Založba Jugend und Volk s sedežema na Dunaju in v Münchnu se je kljub temu odločila, da izda novo antologijo jugoslovanskega pesništva, ki je izšla sredi leta 1976 s sodelovanjem zagrebške založbe Sveučilišna naklada Liber na Dunaju. Znana prevajalka iz jugoslovanskih književnosti Ina Jun Broda, je v tej knjigi, ki jo je imenovala „Beschwingter Stein“ („Krilati kamen“), zbrala nekaj pesmi pesnikov, ki so ji pri srcu in o katerih meni, da predstavljajo svojevrsne značilnosti jugoslovanskega pesniškega ustvarjanja.

Predstavila je sedemdeset jugoslovanskih pesnikov, med katerimi so tudi Slovenci. Vsekakor je antologija Ine Jun Broda subjektivno literarno dejanje — in izdajateljica v spremni besedi ne taj,

da je izbrala pesmi in pesnike na način, ki odgovarja njenim osebnim pogledom na jugoslovansko pesniško ustvarjanje. Ina Jun Broda je prevajalka, ki si je v desetletjih svoje kulturne posredniške dejavnosti nabrala številne prevajalske izkušnje. Vedno znova je v nemščino prevajala jugoslovanske pesnike, a tudi prozaiste, kot na primer Miroslava Krležo, Miloša Crnjanskega, Derviša Sušiča, Branke Čopića, Branislava Nušiča, Bratka Krefta in druge. Ta prevajalska izkušnja ji je prišla prav tudi pri pričujoči antologiji „Krilati kamen“, v kateri je objavljen številni pesniški material, predvsem tak, ki spada k tradicionalnim literarnim načinom. In Jun Broda ljubi arhaične in slikovite mitološke oblike pesništva, kot jih je poseb-

no mogoče najti v srbski, makedonski in delno hrvaški literaturi. Zato je v najnovejši antologiji jugoslovanske lirike v nemščini mogoče najti številne pesniške primere herojske, domoljubne in partizanske lirike, kot so jih napisali Branko Čopić, Škender Kulenović, Vesna Parun in drugi. Tudi pri slovenski liriki je predstavila predvsem take pesnike, ki jih odlikuje določena epska povednost. To moremo najti pri objavljenih pesmih Mateja Bora, Petra Levca, Franceca Filipiča, Kajetana Koviča ali pa Edvarda Kocbeka, ki je zastopan s številnimi primeri svojega pesniškega dela, kar je hvalevredno. Slovensko liriko pa v tej antologiji predstavljajo še Janez Menart, Ivan Minatti, Gregor Strniša, Jože Udovič, Ciril Zlobec in Dane Zajc, medtem ko najmlajšo slovensko moderno liriko zastopata Tomaž Šalamun in Irena Žerjal-Pučnik, ki pa danes živi pretežno v Trstu in v Italiji in pripada slovenski zamejski literarni tvornosti.

Zanimivost nove antologije jugoslovanske lirike v nemškem prevodu je tudi v tem, da prvič predstavlja najznačilnejše sodobne albanske pesnike, ki živijo v Jugoslaviji. Zato se ne naslanja izključno na predstavitev takih avtorjev, ki pišejo v južnoslovanskih jezikih. V tem smislu je predstavljena tudi lirika jugoslovanskih Rominov, namreč jugoslovanska ciganska poezija.

Ina Jun Broda, ki se je rodila v znani zagrebški družini še v časih avstro-ogrske monarhije, je odraščala dvojezično. Zato ji prevodi gladko tečejo. Najbolje ji uspe

prevesti ljudske, folkloristične motive, manj pa intelektualno liriko. Zato ni čudno, da je znala vedno zelo uspešno prevesti staro jugoslovansko poezijo, na primer dubrovniško poezijo in podobne literarne stvaritve. Na uspešen način pa je prevajal tudi ljudsko pesništvo. V pričujoči antologiji je objavila med drugim kratek izbor tudi iz tega doživljenjskega dela. Nemškim bralcem je predstavila srbske, hrvaške in makedonske ljudske pesmi, a tudi slovensko „Siroto Jerico“, ki jo je s posluhom zaobjela in prepešnila.

V celoti je natisnjeno nad 110 pesmi jugoslovanskih pesnikov, ki pa niso porazdeljeni po narodnostih, temveč po motivih. V prvem delu, ki ga je izdajateljica nasloвила „Jaz“, je objavljena subjektivna lirika. Drugi del se imenuje „Ti“ in med drugim predstavlja številne ljubezenske pesmi. V razdelku „Zemlja“ so objavljene številne pokrajinske pesmi in podobni motivi. V razdelku „Trpljenje“ je veliko medvojnih utrinkov. Peti razdelek se imenuje „Lirična diskusija“ in predstavlja meditativne, filozofske in patriotične pesmi.

Antologiji je dodan seznam avtorjev, v katerem je označena njihova narodnost in njihova rojstna letnica, medtem ko na koncu sledi še „Spremna beseda“, ki jo je napisala Ina Jun Broda in v nji razložila način, s katerim je nemškim bralcem predstavila nekatere značilnosti v sodobnem jugoslovanskem pesniškem trenutku.

Lev Detela

DOBRLA VAS

(Gostovanje šentjakobskega zbora)

Na povabilo društva „Srce“ v Dobrli vasi, je v nedeljo, 20. marca, gostoval šentjakobski pevski zbor pod vodstvom Lajka Milisavljeviča. Žal je bila društvena dvorana le pičlo zasedena. Mnoge je verjetno odtegnil Jožefov trg, da se niso odzvali povabilu, ali pa prihodnjč ne kaže, tega dne prirediti kako gostovanje.

Po pozdravnih besedah predsednika Tineja Vastla, je pevski zbor pokazal svojo koncertno spretnost z značilnimi rožanskimi pesmimi. Nekatere teh pesmi bi utonile v pozabo, ako bi jih pravočasno ne rešili pozabljenosti. Mladi pevovodja je znal pevski zbor koncentrirano voditi. Povezavo med posameznimi točkami sta v pristni rožanski noši podala Mojci Lepušič in Tonči Sticker.

Svojevrstnost rožanskega narečja je pri občinstvu našla dober odmev. S tem dejstvom je tudi nakazana pot, da je treba vsekakor ohraniti pristno narečje in ga obvarovati morebitne umetne asimilacije.

Šentjakobčanom se zahvaljujemo za njihov prihod in jim želimo še mnogo uspehov; mi pa upamo, da jim bomo mogli vrniti ta obisk z iglarskim ali pevskim nastopom.

Darujte za tiskovni sklad

Posebnost je boljša, kajti navadno imajo mnogi! Zaradi tega rajši takoj h

po kuhinje!

DOM v TINJAH

V soboto, 26. 3. 1977, ob 14.30 Seminar o problemih:

ŠOLA — VZGOJITELJI IN UČITELJI učni uspehi otrok in druga šolsko-vzgojna vprašanja

Referent: prorektor prof. dr. Josef Klinger od Visoke šole v Celovcu

Seminar je namenjen učiteljem in staršem in to v nemškem jeziku

V nedeljo, 27. 3. 1977, od 8.30 do 18.00

DUHOVNA OBNOVA ZA ČLANICE IN ČLANE CURSILLO-GIBANJA

V ponedeljek, 28. 3. 1977, od 9.00 do 17.00

STROKOVNI TEČAJ ZA KMETICE IN KMETE

Referenta: dipl. inž. dr. Helmut Gold od Kmetijske zbornice in dr. Ernestine Fischer

V torek, 29. 3. 1977, ob 18.30

VEČERNI TEČAJ ZA VZGOJITELJE IN STARŠE

o sledečih vprašanjih:

- Kratek pregled šolstva v Avstriji
- Novi šolski zakon iz leta 1974
- Sodelovanje šola — starši
- Problemi otroka v glavni šoli
- Učni uspehi in redovanje, prestopne možnosti
- Petdnevni šolski teden
- Kako varen je vaš otrok v šoli?
- Kritična obdobja v otrokovem razvoju — motnje in težave

Referent: dir. Mirko Srienč

Od petka, 15. 4. 1977, ob 19.00 do nedelje, 17. 4. 1977, do 13. ure

„ŽIVLJENJE V DVOJE“

Tečaj za dekleta in fante; priprava na zkon

Referenti: zdravnik, sodnik, mati, duhovnik

HOTEL OBIR 35, ŽELEZNA KAPLA

TELEFON: 0 42 38 / 3281 ali 382

Iščemo izvežbano servirno osebje, sobarice in točilca. Znanje slovenskega in nemškega jezika predpogoj. Plača po dogovoru.

VOLNA — VOLNA — VOLNA

za ročno pletenje in za stroj! Vzorci za pletenje ter nasvet v Wollbar pri Kapuzinerkirche, Celovec/Klagenfurt.

Za ženo in dom

Dojenje je najbolj materinsko opravilo

Donošen in zdrav novorojenček pričakuje materine prsi, če je mati zdrava. Hranjenje pri materi je zanj najboljša hrana, za njegovo mamico pa pomeni dojenje novo čudovito doživetje, združeno s prej neznano vrsto sreče. S tem opravlom se privesnica šele popolnoma razvije telesno in tudi duševno v mlado mamico.

Le en odstotek privesnic ne more dojeti svojega otročička, ker se že po naravi ne pojavi mlečnost, tudi po koncu prvega tedna ne. Vse druge so bolj srečne, čeprav je morda treba prve obroke v prvem tednu še dodajati.

Mlečnost se že po naravi razvije samo z rednim pristavljanjem novorojenčka k prsim v rednih časovnih presledkih, kakor se pojavlja lakota pri otroku. V začetku naj popolnoma izprazni obe dojki hkrati. Vedeti je treba, da prične le redno in popolno izpraznjena žleza izločati vse več mleka, naravni dražljaj pa je, kot že rečeno, redno in popolno izpraznitve čeno, redno in popolno izpraznitve obeh dojk. Če se mlečnost ne pojavi takoj prvi ali drugi dan, ni vzroka, da bi mati prenehala s poskusi dojenja vseh šest obrokov. Med tem časom naj dojenčka zaliva po žlički, ker bi sicer kaj kmalu ne maral več piti pri prsih.

Velike zasluge si pridobi osebje porodnišnic, če vzpodbuja mlade matere k dojenju in dohranjuje novorojenčke po žlički, dokler ga sama mati ne more dobro prehraniti pri sebi. Tako postane otrok res dojenček in ne zalivanček. Ni dolgo tega, ko še ni bilo na voljo zadostnih količin dobrega mleka in druge umetne hrane za zalivanje ali dvovrstno hranjenje dojenčke. Tudi danes ta draga prehrana žal ni dosegljiva vsem družinam v enaki meri in v vseh letnih časih. Posebno poleti je še danes veliko zalivančkov življenjsko ogroženih, ker so poletne driske otrok v prvem polletju življenja tudi sedaj še prav tako težko obolenje kot

nekoč. Zato je posebno prve tri mesece in še zlasti poleti tako pomembno dojeti.

Dodajanje sadnih sokov in zelenjavne juhe v določeni starosti pomeni le obogatitev naravnega načina hranjenja. Z vsakim dnem se tudi manjša tveganje, da bi dojenček nevarno zbolel ob dodajanju nove vrste hrane. Po šestem mesecu starosti je ta nevarnost že zelo majhna. Po tem času je dojenje priporočljivo, če mati to zmore. Zdravnik v porodnišnici in pozneje v otroški posvetovalnici skupaj z babico ali patronažno sestro najlaže presodi, kdaj je treba odstaviti dojenčka zaradi obolenja ali posebnosti matere in otroka. Prezgodnje odstavljanje zaradi kakršnega koli vzroka je vedno tveganje za zdravje in dobro počutje dojenčka.

Marsikatera mlada mamica je šele ob uspešnem dojenju doživela popolno srečo materinstva in sprejela za vedno svojega, morebiti neplaniranega otročička. Zato tudi nobena človeška vez ni močnejša in trajnejša, kakor je med materjo in otrokom, sklene pa se najlaže med dojenjem neobgledjenčkom in materjo ravno v tem času.

DA BO DRUŽINA ZDRAVA:

Kako naj se hranimo?

Pravilna prehrana je osnova za zdravje in za vzdrževanje delovne sposobnosti. Nepravilna prehrana pa negativno vpliva na razvoj vsega naroda, na zdravje potomstva, na zmanjšanje psihološke kondicije in delovne sposobnosti ljudi, na življenjsko dobo človeka.

Nepravilna prehrana ima za posledico pomanjkanje vitaminov, mineralnih soli in beljakovin živalskega izvora. Tudi debelost, bolezen preobilne prehrane, z vsemi posledicami: povišan krvni pritisk, obolenje jeter, sladkor-

na bolezen in druge, postaja vedno resnejši problem. In k temu moramo dodati še vrsto drugih bolezni, ki jih lahko smatramo za posledico nepravilne prehrane: čir na želodcu, na dvanajsterniku, slabokrvnost ter še vse infekcije izzvalene z okužno hrano.

Če sledimo današnje izsledke znanosti, je najprimernejša naslednja kategorija:

- Za osebe, ki delajo sede, brez velikega napora mišičevja, je norma dnevno potrebnih kalorij 2800. V tej kategoriji so pisarniški uslužbenci.

- Za osebe, ki delajo sede, pretežno ročno in pri tem aktivirajo mišice, je dnevna norma 3200 kalorij. V tej skupini so prosvetni delavci, študenti, ki se ne ukvarjajo s športom in drugi.

- Za osebe, ki delajo stoje ali med delom hodijo ali naprezajo mišice rok, je dnevna norma 3600 kalorij. V tej skupini so kirurgi, šoferji, traktoristi, sprevodniki, mehaniki, mesarji, natakarji, trgovsko osebje, gospodinje, železničarji, delavci v industriji.

- Za osebe, ki opravljajo težko fizično delo, je dnevna norma 4500 kalorij pa vse do 5000 kalorij.

Pravilno se bomo prehranjevali, če bomo živila za dnevno obroke izbrali iz naslednjih skupin:

- Živalske beljakovine, ki so v mleku, skuti, siru, jajcih, mesu in mesnih izdelkih in ribah.

- Rastlinske beljakovine, ki so v kruhu, ovsenih kosmičih, krompirju, stročnicah in orehih.

- Maščobe uporabljamo v obliki surovega masla, margarine, rastlinske masti in olja. Razen čistega vira maščob, so le-te še skrite v mesu, ribah, jajcih, mleku, siru, orehih in drugih živilih.

- Vitamini in rudninske snovi dajejo hrani šele pravo vrednost. V velikih količinah nam jih nudita presno sadje in zelenjava. Tudi mleko, surovo maslo, margarina, jajca in črn kruh so bogati teh dragocenih snovi.

Sime Martinjak:

Aretacija in doživetja v taborišču Buchenwald

Ko sem gledal napis, sta v tem času izstopil dva možka in eden me je slovensko vprašal od kod sem. S ponosom sem povedal, da iz Ljubljane. Bilo nas je sedem, ostali so na postaji. Vprašal me je, če koga poznam v Ljubljani in sem se spomnil na Levarja. Poznal ga je in rekel, naj ga pokličem ter nas povabil v sobo. V sobi je povedal, da je Darko Čenej, ki je bil takrat prvi ambasador na Češkem. Darko je rekel, da smo reveži, ker bomo tako dolgo potovali.

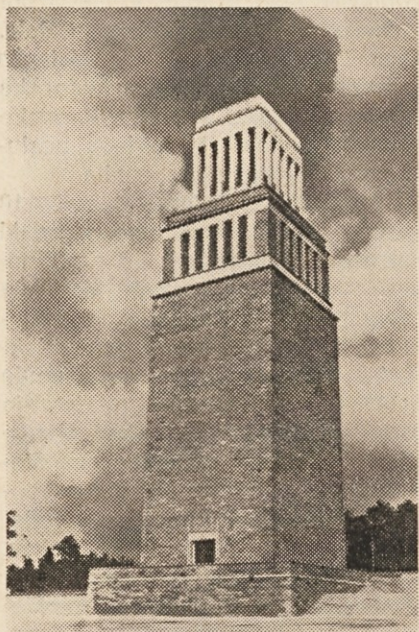
Ker je njegova žena Jelka tega dne potovala z avionom v Beograd, je Darko takoj telefoniral na avionsko postajo in vprašal, če je še kakšen prostor za Beograd. Imela sva srečo. Dejal nama je, da se bova lahko ob treh popoldne peljala z njegovo ženo Jelko v Beograd. Ker sem povedal, da sem bolan, nama je priskrbel prostor za bolnike. Tako sva z Janezom lahko ležala. Dobra Jelka je bila za naju zelo skrbna. Od časa do časa je prišla vprašat, kako se počutiva. Ko sva prišla v Beograd, so naju dali takoj v karanteno, če bi imela kakšno nalezljivo bolezen. Tam pa nisva ostala dolgo. Jelka je prišla z avtom po naju in odpeljala k inž. Bohincu; kje je to bilo, se ne spominjam več.

Imela sva spet srečo, ker so bili tukaj zvečer slovenski ministri: Marušič, nekdanji ban v Ljubljani, ki sem ga poznal še iz Ljubljane (še od takrat, ko smo igrali Miklovo Zalo, je bil on na predstavi in dal dovoljenje za dodatne sedeže.) Tu me je predstavil Oton Zupančič, drugi je bil Kocbek in Kržišnik. Seveda so Levarja poznali vsi in bili so zaskrbljeni, kako bova prišla v Ljubljano, ker je vozilo zelo malo vlakov zaradi porušenih mostov. Drug dan je Kocbek telefoniral, kdaj gre avion za Ljubljano. Povedal nama je, da gre naslednji dan, to je bila sreda.

Tako sva zopet potovala po zraku in v avionu sva spoznala sina Otona Zupančiča. Po pristanku naju je z Janezom peljal od letališča v Janezovo stanovanje, to je na Tržaški cesti, kjer je bila družina dr. Marjana Breclja. (Ne bom opisoval Janezovega prihoda). Ker se je takoj razvedelo, da je prišel srečno domov Levar, se je zvečer pri dr. Breclju zbrala ljubljanska reprezentanca, med njimi tudi dr. Josip Vidmar, takratni

prvi predsednik. V pogovoru je Levar omenil, da sem bolan. Dr. Breclj mi je takoj priskrbel, da sem šel drugi dan za 21 dni v bolnico. Potem sem odpotoval proti domu.

Na Jesenicah so me dali v tovrni vagon in tako organizirali,

Stolp v spomin žrtvam nacizma in človeštvu v opomin

da je strojevodja šel mimo postaje, da bi me Angleži ne videli. To je napravil takratni poveljnik v Proščici Marko Francelj Primožič. Prišel sem v Brdo pri Lešah. Ko sem zagledal šentjakobsko cerkev, bi od veselja tulil, da bi me slišala vsa Koroška: „Svoboda“.

Takoj sem se lotil kulturnega in političnega dela. Vesel sem bil mojega najtežjega dela, to je, da sem prevzel iniciativo Draga Druškoviča in takratnega konzula v Celovcu Mitje Vošnjaka režijo Miklove Zale na zgodovinskih tleh v Svatnah.

Nazadnje, to je danes, pa sem se pričel ukvarjati s folkloro za radio Celovec na pobudo Helmuta Hartmana. Poiskal sem v Št. Jakobu stare ljudi, ki so pripovedovali o svojih doživetjih in šegah ter navadah. Nazadnje sem zašel še na Brnco. Vesel sem, ker sem odkril tudi ljudske pesnike.

To so bila moja doživetja in tudi trpljenje, pa tudi vseh ostalih, ki so morali prenašati vse to pod vladanjem velenemštva, ki ga je vodil Hitler. Zato je naloga ne samo nas borcev proti nacizmu in fašizmu, ampak vseh ostalih, naj bo geslo „voditi borbo povsod proti vstajenju nacizma in fašizma!“

Dekletova otožnost

Po nebu so se vleкли temni grozeči oblaki, strele so bliskale sem ter tja in butale v bližnje gole skale. Le včasih se je pokazala luna, ki je osvetlila molčeči gozd. Veter je vel skozi drevje in pometal s seboj vrtnice suhega listja. Padati je začel droben dež, ki je bičal kožo, da je skelelo kot ogenj. Viarna noč je minila in rodilo se je jasno in čisto jutro.

Iz lesketajočega brezovega gozda je stopila deklica, gledala je sonce in gibčno stopala po rosnem travniku. Sončni žarki so ji obličali mlado blede obličje, dolgi valovi pšeničnih las so se bleščali v jutranjem soncu. Narava je bila kakor prerajena; kapljice so se svetile kot diamanti in drobne cvetlice so že dvigale nežne glavice. V prelepem jutru je bila otožna deklica kakor svetla zarja. Njene temne oči so žarele v mladosti in ljubezni.

Stala je na obronku gozda in

strmela v to krasno zeleno sijočo pokrajino. Vroče je ljubila naravo in vse njene skrivne lepote. Vsa otožnost jo je minila, kadar je bila popolnoma sama sredi obširnih poljan, zelenih livad in sredi dehtečega cvetja. Tu se je počutila varno in neizmerno srečno. Kljub svoji ponižnosti in plahosti je bila odločna, nikdar ni klonila pred trpljenjem, ki jo je spremljalo vso mladost. Bila je nenavadno milega in dobrega srca, ki je hrepenelo po lepoti matere narave. Kadar je sedela sredi zelene trate, posute s cvetjem, se ji je odprlo drobceno srce, in vse svoje občutke je zlila na papir.

Njene pesmi so ostale skrivnost, nikdar jih ni pokazala nikomur, saj ni dovolila, da bi kdo spoznal njeno milino in pesniško srce. Zelo rada je sedela sredi visoke zelene trave, brala knjige in si prepevala najotožnejše pesmi. Bila je kakor droben črček, ki se

Od Kota do Plib'rka

Od Kota do Plib'rka, tu pač je zibelka naš'ga rodu!
Zmeraj veseli, bomo mi peli slavo njemu!

Od daleč se Zilja deroče izliva preko pečin;
napaja jo burja hud'ga neurja, njenih višin.

In nagelj rdeči, iz okna viseči v dolini cveti,
jo lepo pozdravlja in n'mav še z njo krámlja,
ko mimo hiti.

Tam blizu Beljaka pa Drava jo čaka v srčni sprejem;
moč ji vzame a jo objame v bratski objem.

In Zilja razume kar Drava z njo marnje tam med potjo;
ji kaže stezice in luštne vasice in cvetje lepo.

Tu je Rožna dolina, lepa pokrajina, ji Drava pove,
tu temni gozdovi in jasni bregovi po rožah dišé.

Pove pa ji Zilja, da pot tu je mila in zelo mehká,

a že vzame ji sapo in pade globoko čez turbine, na tla.

Le urno zdaj dalje, prihodnjič svaruj me,
te prosim lepo!
A mimo, vse šlo je in na levo obrne se Drava, krepko.

Zdaj se Podjuna iz ozkega kljuna na široko odpre,
in je počasi videti vasi, lepše kot nekje.

In hribi in trate in hiše bogate ponosno stojé,
glej tukaj stanuje, domovje branuje, izvrstno plemé.

Pozdravljena, Mila, ki ljudi si rodila, mogočne, slavne!
Nikoli ne pešaj, ne glavo obešaj, saj ljubimo te!

Od Kota do Plib'rka, to je pač zibelka naš'ga rodu!
Zmeraj veseli bomo mi peli, slavo, njemu!

Kot = Kotiče in Lesna dolina!

Franci Wutti, Dole/Brda

Se znate smejeti?

GOSPODINJI MED SEBOJ

»Pri nas je vse novo. Nove cene, nov dinar, nove hiše, novi zakoni...«

»Ja, samo meso je staro!« reče druga gospodinja.

ROJSTNI DAN

Marko je imel rojstni dan in mama mu je skuhala klobaso. Kmalu pa je zaslišala, kako šestletni Marko joka. Prihitela je v

veseli toplega sončnega žarka in srečen zvoneče prepeva pod dišečo rušo. Nikoli se ni smejala, kajti neznana bol jo je delala otožno.

Prav ta deklica je stopala po razmočeni zemlji. Voljno se je sklonila in utrgala velik bel cvet. V žametno temnih očeh so se ji zaokrivile solze. Spustila se je med cvetje in skrila svoj obraz v sladko vonjajoči hlad. Neznana bolečina ji je stiskala srce, ozrla se je v jasno nebo in objela z očmi vse obširne gozdove. Kje so se mudile njene misli? Sključila se je v dve gubi in jokala, jokala...

J. V.

sobo in spraševala Marka, zakaj joka.

»Tonček mi je požrl rojstni dan,« je med solzami kazal Marko na dve leti starejšega brata, ki je pospravljaj zadnji grizljaj klobase.

V AVTOBUSU

V avtoBUS stopi ženska, vsa našminkana in pobarvana. Vljuden kmet ji ponudi svoj prostor, rekoč:

»Izvolite sesti, milostljiva!«

Ona se obregne: »Hvala, ne sedem na tople sedeže.«

Kmet: »Oprostite, zaradi vas vendar ne morem nositi ledu v hlačah.«

ZELJNATE GLAVE

Po kolovozu je peljal sosed Luka voz zeljnatih glav. Nenadoma se je voz prevrnil in vse glave so se skotalile po hribu vsaka na svojo stran. Samo ena glava se je kotalila proti gostilni, ki je bila pod hribom. Tedaj si je rekel Luka: »Vsaka glava ima svojo pamet, samo ena ima tako kot jaz.«

DR. FRAN DETELA:

11

Mala življenje

POVEST

„Janez, pojdi gledat, kdo je!“ pravi žena, in Rožanec stopi počasi ven. Ženice pa staknejo, porabivši prosti čas, glave skupaj in ugibljejo, kdo bi to bil. — V izbo stopi Jurij.

„Dober večer vsem vkup!“ pozdravlja družbo. „Oče, tukaj vam vračam smodnik, ki ste mi ga oni mesec posodili.“

„E, saj ga ne potrebujem. Imam ga še,“ meni mož in iztegne roko po zavitku. „Če pa ni drugače, daj ga sem, da ne boš nalašč hodil.“

„Ali ste še kaj hudi name?“

„Grdo si me bil osleparil, grdo! To veš, da meni ni za tiste krajcarje, dasi bi jih bil lahko bolje obrnil; ampak da si me imel tako za norca!“

„Vi ste še zmeraj neverni Tomaž. Počakajte! Drugače boste govorili, ko bova v logu kosila.“

Ženice so skrivnostno pogledovale fanta in si kimala. Mina pa spregovori in pravi: „Jurij, če se ti ljubi kuhanih hrušk, tukajle je skleda!“

Juriju se sicer ni ljubilo posebno, vendar sede in pokusi.

„Mráz je zunaj, mráz!“ meni stara Jera zraven njega.

„Mráz,“ pravi Jurij.

„Ej, pa bo še bolj,“ opomni Rožanec, ki je zopet lezel na peč, „danes imamo komaj prvi krajec. — Kje si bil pa ti?“

„Doli pri Šimnu v málinu,“ odgovori Jurij.

„Okrog Premca te ženske večkrat vidijo, kaj?“

„No, včasih se tudi tam oglasim.“

„Veš, kaj ti jaz povem? Enkrat sem ti bil menda že rekel, pa ti še rečem: varuj se tega človeka! Nič ga ni prida. Vse ječe je že odrgnil, in če bi šlo po pravici, bi še sedel. Starega grajskega gospoda, Bog mu daj nebesa, kdo drug ga je ubil kakor Premec? Seveda pravijo ljudje: vrag ga je vzel. Kajpada! Hudoben človek je tudi vrag, le meni verjemi, Jurij! — Ej, bogve koliko žita bi jaz imel v kašči in koliko sena na hlevih, če bi ne bil Premec moj sosed.“

„Kako pa grdo preklinja!“ zdihne ena ženica. „Kar strah obide človeka! Ali se mu ni že enkrat hudoba prikazala?“

„Kaj ena!“ popravlja drugo ženšče. „Sto in tisoč hudob je videl, ko je kosil doli pri studencu. Zaklel je, pa se mu je zavalilo pod noge kakor velik zelen kuščar. Udaril je s koso, pa jih je bilo naenkrat vse zeleno, poln travnik, Bog nas váruj! Potlej je pa znal moliti, potlej!“

„To naj bo, kakor hoče!“ reče možko Rožanec. „Naj se mu prikaže, kdor hoče in kjer hoče, samo moje posestvo naj pušča pri miru!“

„Saj ima sam tudi dosti polja,“ opomni Jurij, „da bi mu ne bilo treba jemati.“

„Dosti polja, seveda! Kaj ima? Toliko, kar se krava obrne; če pa žene par volov vstric, mora že eden po tujem stopati. Nič nima; pridelal pa bo kakor vsak drug.“

„Morebiti je pa zemlja njegova posebno rodovitna.“

„Zato ker jo ptiči gnojé, kali?“

„Kako bi mogel imeti tak grešnik kaj božjega blagoslova, to jaz vprašam,“ čivka ženica.

„No, in zdaj sem šel pod njegovim kozolcem,“ pravi Jurij, „in lep voz ajde ima naložene.“

„Ti strela! meni jo je ukradel!“ se huduje Rožanec. „Skoraj vsa je moja. Pa da jaz te strele ne morem nikdar zalestiti!“

„Če bi bil jaz na vašem mestu,“ pravi Jurij, „pa da bi vedel, kaj je mojega, bi se kar sam odškodoval; kaj?“

Rožanec misli in misli, in svét mu ugaja, dasi je precej nevaren.

„Tako bi jaz naredil,“ povzame Jurij, „vi pa storite, kakor hočete. Toda kar je vaše, mislim jaz, to je vaše, in naj ima, kdor hoče. Menite, da je to greh, če jaz komu nazaj vzamem, kar mi je ukradel?“

„Ha, kaj bo greh!“ pravi Rožanec. „Zgolj pravica je to, vendar,“ — mož premišljuje zopet — „vendar so sitnosti vmes.“

„Vi mislite,“ opomni Jurij, „da vam pa nemara ni kradel, da ste ga samo obdolžili in da ne veste zagotovo.“

„Ne, tega pa ne!“ se razvname mož. „Da mi je kradel, na to prisežem, kadar kdo hoče; samo videl ga nisem.“

„Kaj se pa potlej bojite? Pojdiva, jaz vam pomagam! Vsak naj dobi svoje.“

„To je prav in pa Bogu všeč,“ odgovori Rožanec in skoči s čelešnjaka. „Samo počakajva malo, prezgodaj je še!“

Ni trajalo dolgo, in Jurij in Rožanec peljeta male sani po škripajočem snegu. Nobeden ne spregovori besede; Rožanec se je veselil na tihem; da bo staremu zopniku

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 27. marca: 9.55—12.30 Paralelni slalom v Španiji — 15.55 Majhni ljudje — včasih čisto veliki; zabavna doživljaja berlinskih otrok v južnonemškem mestecu — 17.00 Pan Tau — 17.30 Čebelica Maja — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Srečanje z živalmi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.05 Boj raku! 7. nagradno žrebanje — 20.15 Kraj dejanja: Zrelkostno spričevalo — 22.05 Šport — 22.15 Nočna izbira: 4 x 4 = MI — 22.40 Poročila.

PONEDELJEK, 28. marca: 9.00 Za cicibane — 9.30 Literarni studio I — 10.00 Francoščina (TV v šoli) — 10.30 Oče je napravil kariero; šaloigra o krojaškem mojstru, ki je postal za kratko dobo ministrijski predsednik — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Živalski raji — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport — 20.55 Ulica San Francisca: Samo 36 ur časa za Jepsone — 21.45 Poročila in šport.

TOREK, 29. marca: 9.00 Za cicibane — 9.30 Fizika — 10.00 Formalna logika (TV v šoli) — 19.30 Zadnji zdrav strica Joea; zabavna angleška kriminalna komedija — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Zwickbach & Co. — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Av-

strija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Tveganje — 21.10 Draga Avstrija: V soboški pokrajini — 21.55 Hiša na lepem kraju: Obisk iz Avstralije — 22.40 Poročila in šport.

SREDA, 30. marca: 9.00 Oddaja z mišjo — 9.30 Kmetijstvo danes — 10.00 To je Rim (TV v šoli) — 10.30 Majhni ljudje — včasih čisto veliki (ponovitev) — 17.00 Predstava lutkovnega gledališča — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Čas risank z Adelheid — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Stotnik iz Köpenicka — 21.35 Poročila in šport.

ČETRTEK, 21. marca: 9.00 Za cicibane — 9.30 Ljudsko gospodarstvo — 10.00 Zgodovinski viri: Rimske najdbe v Akvileji — 10.30 Stotnik iz Köpenicka; film po Karlu Zuckmayerju (ponovitev) — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Junaki zraka; začetki letalstva — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Čakanje na Godota, Samuela Becketta — 22.10 Poročila in šport.

PETEK, 1. aprila: 9.00 Za cicibane — 9.30 Umetnik v socialnem okolju — 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Pustolovščina v Rdečem morju — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Kuhinja v televiziji — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 20.00 Kung Fu: Caine in čudežna zdravila — 21.00 Spotoma — 21.55 Šport — 22.00 Kraljev tat; pustolovski film — 23.15 Poročila.

SOBOTA, 2. aprila: 15.15 Naša gospodična doktor; zabavna šaloigra iz šolskega okolja — 17.00 Športni ABC — 17.30 Obmoški gusarji — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 ORF danes — 18.30 Heinz Conrads v soboto zvečer — 18.55 Prijetni dom — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko-aktualno — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.55 Šport — 20.15 Na tekočem traku; družinski večer z Rudijem Carrelom — 21.50 Šport — 22.00 Vprašanja kristjana — 22.05 Tekmovanje v šansonu — 23.35 Na lastno roko povračilo; pobegli kaznjenci strahujejo naseljence pri vožnji skozi puščavo — 0.55 Poročila.

2. PROGRAM

NEDELJA, 27. marca: 16.35 Ludwig van Beethoven: Simfonija v d-molu, št. 9, op. 125 — za 150-letnico smrti glasbenega genija — 18.00 Spotlight — 18.30 Golden Boy — 20.05 Boj raku: 7. nagradno žrebanje — 20.15 Poznate melodijo — 21.45 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 28. marca: 18.00 Angleščina — 18.30 Iz Rima v Bizanc — 20.00 Hiša na lepem kraju: Obisk iz Avstralije — 20.55 Vzpon človeka — 21.45 Čas v sliki 2 — 22.15 Mož išče samega sebe.

TOREK, 29. marca: 18.00 Angleščina — 19.30 To je Rim — 20.00 Tanja Baskin — telefon zastojuje — 21.35 Čas v sliki 2.

SREDA, 30. marca: 18.00 Francoščina — 18.30 Štokljia izumira — 19.30 Rimske najdbe v Akvileji — 20.00 The Manhattan Transfer; swing in rock v fraku in cilindru — 20.50 Mejniki svetovne zgodovine: Troja — 21.35 Čas v sliki 2 — 22.10 Junaki Zahoda.

ČETRTEK, 31. marca: 18.00 Ruščina — 20.00 Kot krik v vetru; napeto srečanje dveh samosvojcev sredi 19. stoletja — v še nedotaknjeni divjini kanadskih gozdov — 21.50 Čas v sliki 2.

PETEK, 1. aprila: 18.00 Nemščina — 18.30 Portret — 19.30 Koncil v Konstanci — 20.00 Znanje-aktualno — 21.00 Potrebujete norce, kot jaz — 21.40 Čas v sliki 2 — 22.15 Kobra, sprejmite: Vohun brez prtljage.

SOBOTA, 2. aprila: 16.00 Koncertna ura — 17.00 Nova — 18.00 Klovn — 18.30 Brez nagobčnika — 20.15 Oče proti svoji volji — 21.30 Jazz poslušati in videti.

TV Ljubljana

NEDELJA, 27. marca: 8.10 Poročila — 8.15 Za nedeljsko dobro jutro: Revija mladinskih pevskih zborov, 6. del — 8.45 625 — 9.25 Raziskovalci — barvna serija — 10.15 Štافتa mladosti — prenos iz Niša — 12.15 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila (do 13.05) — Nedeljsko popoldne: Paralelni slalom za moške, posnetek iz Sierra Nevada — Križem kražem — Morda vas

zanima: Gledališče in tenis — Okrogli svet — TV žetnik — Poročila — 16.40 Košarka: Boko — Bosna — 18.15 Moda za vas — 18.25 Vzpon na Matterhorn — barvni film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenki gospodarski komentar — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 F. Zižek: Ipavci — barvna nadaljevanka — 21.15 Irska — svetišče spominov, dokumentarna oddaja — 21.45 Športni pregled — 22.20 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 28. marca: 8.10 TV v šoli: Pravljica, Fizika v športu, Spolna vzgoja, Slovenščina — 9.30 TV v šoli: Za najmlajše, Metalurgija — 10.05 TV v šoli: Srbohrvaščina, Negotinska pokrajina (do 11.10) — 14.10 TV v šoli — ponovitev (do 15.30) — 17.15 Glasbeni ciciban: Pmolad čarati — 17.25 Narava Japonske — barvni film — 17.50 Obzornik — 18.05 Osebnega nega: Obraz, barvna oddaja — 18.15 Zobozdravstvo, barvna oddaja — 18.25 Mozaik — 18.30 Dogovorili smo se — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 M. Bulgakov: Beg, predstava Drame SNG Ljubljana — 22.25 TV dnevnik.

TOREK, 29. marca: 8.00 TV v šoli: Razvoj samoupravljanja, Kmetijski kombinat Osijek, Rastlinski in živalski svet, Nemščina, TV vrtec, Razvoj življenja — 10.00 TV v šoli: Prirodoslovje, Glasbeni pouk (do 11.05) — 14.00 TV v šoli — ponovitev (do 16.00) — 16.05 Šolska TV: Premikanje ledenikov, barvna oddaja (do 16.20) — 17.10 V znamenju dvojčkov — 17.30 Pika nogavička — serijski barvni film — 17.55 Obzornik — 18.10 Jugoslovanska narodna glasba, barvna oddaja — 18.40 Mozaik — 18.45 Po sledeh napredka, barvna oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Diagonale — 20.30 Propagandna oddaja — 20.35 A. J. Cronin: Zvezde gledajo z neba, barvna nadaljevanka — 21.25 400 let slovenske glasbe: Matija Bravničar — 21.05 TV dnevnik.

SREDA, 30. marca: 8.10 TV v šoli: Arheološki muzej v Zadru, Igralec v filmu — 9.00 TV v šoli: Kocka, kocka, Izobraževalni film (do 10.05) — 14.10 TV v šoli — ponovitev (do 15.00) — 17.00 Otroška oddaja — 17.40 Obzornik — 17.55 Od zore do mraka — 18.25 Mozaik — 18.30 Glasba takšna in drugačna — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Film tedna: Caddie — barvni film — 21.50 Propagandna oddaja — 21.55 Včeraj, danes, jutri: Nazaj v zapor, barvna oddaja — 22.25 TV dnevnik.

ČETRTEK, 31. marca: 8.00 TV v šoli: Finska, Harfa, Zahodna Makedonija — 9.00 TV v šoli: Francoščina — TV v šoli: Samoupravljanje v šoli — 10.00 TV v šoli: Carigrad — vrata Vzhoda (do 10.50) — 14.00 TV v šoli — ponovitev (do 15.00) — 15.00 Šolska TV: Premikanje ledenikov, barvna oddaja (do 15.15) — 17.05 Colargol, barvna

otročka oddaja — 17.20 Obzornik — 17.35 Mozaik — 17.40 Prepovedana pot — film — 18.40 A. Ingolič: Mladost na stopnicah, barvna nadaljevanka — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Variacije — humoristična oddaja — 20.30 Mi med seboj (Noveles) — 21.30 Miniature — Igralčev obraz: Duša Počkaj, barvna oddaja — 21.50 S festivala dokumentarnega filma — 22.30 TV dnevnik.

PETEK, 1. aprila: 8.10 TV v šoli: Matematika, Življenje v mlaki, Ruščina, TV vrtec, Dnevnik 10 — 10.00 TV v šoli: Angleščina, Umetnost (do 11.05) — 14.10 TV v šoli — ponovitev (do 15.45) — 17.15 Pisani svet — 18.00 Obzornik — 18.15 Čez tri gore: Napitnice, barvna oddaja — 18.40 Mozaik — 18.45 Prva pomoč, barvna oddaja — 19.00 Japonski športi: Kendo, barvna oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.00 Propagandna oddaja — 20.05 P. Heriat: Bousardelovi, barvna nadaljevanka — 21.00 Propagandna oddaja — 21.05 Med Pomurci, barvna oddaja — 21.35 Barvna propagandna oddaja — 21.40 Ulice San Francisca — serijski barvni film — 22.30 TV dnevnik.

SOBOTA, 2. aprila: 8.00 Colargol barvna oddaja — 8.15 Otroška oddaja — 8.30 O zaspanem zajčku, oddaja iz barvne serije V znamenju dvojčkov — 8.50 Ne jokaj, Mihi, film iz barvne nadaljevanke Utonilo je sonce — 9.30 Narava Japonske — serijski barvni film — 9.55 Prva pomoč, barvna oddaja — 10.15 Dokumentarna oddaja — 10.45 P. Heriat: Bousardelovi, barvna nadaljevanka (do 11.40) — 15.25 Nogomet: Olimpija — Zagreb (prenos) v odmoru propagandna oddaja — 17.15 Letanje z zmaji — barvna oddaja — 17.30 Obzornik — 17.45 Starec in otrok — celovečerni film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Afriška kraljica — barvni film — 21.40 Moda za vas, barvna oddaja — 21.50 TV dnevnik — 22.00 625 — 22.20 Poppevka evrovizije, barvni posnetek iz Londona.

- Elektromotorje, brane,
- pralnike, domače mline
- in obračalnike

vam nudi po najnižjih cenah

Jožef Pernè

Klanče — Glantschach
9132 Galicija — Gallizien

RUTAR
CENTER MÖBEL+ELEKTRO

**Mladinska
soba
4-delna**

S 3660.-

Darujte za tiskovni sklad

enkrat dolg poplačal; Jurij se je pa sramoval, da tako vrača nekdanjo dobroto, in vest ga je pekla in rad bi bil zopet vse poravnal.

„Oče,“ šepne Rožancu, „počakajte!“ —

„Tiho, tiho, zdaj ni časa,“ odvrne oni in hiti dalje.

Jurij misli, kaj bi storil; a pot je kratka: že sta pod kozolcem.

„Veste kaj, oče!“ spregovori zopet; a oni hiti nakladat na svoj voz. „Oh! pojdiva proč, pojdiva!“ pravi Jurij.

„Tako, takoj!“ šepne stavec, „samo še dva snopa!“ in ne more se ločiti od tujega blaga.

Naenkrat se zasliši od hiše sem krik: „Tatje, tatje! Pomagajte!“ in Premec in Miha pritečeta vsak od ene strani. Rožanec je obstal; še na misel mu ni prišlo, da bi bežal.

„Ha, ti peklenski tat!“ vpije Premec in ga prime. „Ti mi kradeš pridelke mojih žuljev. Počakaj, pred sodiščem se vidiva, zdaj pa z menoj!“

„Ti pojdeš pa z menoj, nisi nič boljši!“ reče Miha Juriju in se nasmeje na ves glas. V srce je zbadel Rožanca ta smeh; takoj mu je jasna vsa zvižjača. Če bi bil Jurij videl, kakšen pogled se je započil vanj, bi bil mislil, da ga meri sam peklenšček; taka zloba, toliko sovraštva je bliskalo iz očesa.

„Ahà, tako!“ reče mož med zobmi. „Čakaj, to si zapomnim, dokler bom živel.“

Nič se ni branil, ko so ga peljali v hišo. Premec sede široko za mizo, Miha pa stoji z Rožancem in Jurijem sredi izbe.

„Cesarsko kraljevo sodišče,“ govori Premec, „začenja zdaj preiskovanje. Pripeljite prvič starejšega hudodelca! — Kako ti je ime?“ vpraša porogljivo.

Rožanec molči in se trese od same togote.

„Če ne boš odgovarjal, kakor se spodobi pred gospo-sko,“ nadaljuje Premec, „velim biriti, da te odpelje. Hoj, povej, koliko let imaš, grešnik sivi, in kolikokrat si bil že kaznovan!“

„Molči, molči, stari norec!“ reče zamolklo Rožanec. „Saj vem, da crkate vsi trije od lakote in da vam je samo za denar. Povej, koliko potrebuejš, da bo konec norosti!“

„Oho, le počasi!“ ga ustavlja Premec. „Kakšno sodišče bi bilo to, ki bi tako imenitno reč hitro presodilo. Počasi in zložno, taka je sodnijska navada, če še ne veš. Povej ti, Miha, kaj je zakrivil ta človek, ki stoji tukaj.“

„Kradel je,“ pravi Miha. „Ajdo je jemal s tujega voza in tajiti ne more, ker smo ga zasačili.“

„Koliko škode je storjene po tvojem mnenju, Miha?“

„V okroglem številu in po krščansko zračunjeno deset goldinarjev; rajši pa več!“

„Koliko priznavaš ti, zatoženec?“

Rožanec molči.

„He, boš govoril, grdoba, če te sodnik vpraša!“

Rožanec ne odgovori nič.

„Če bi ne bil jaz tako milostljiv, kakor sem, bi moral ti ne samo plačati, ampak še zaprl bi te, posebno ker si tega mladega, neizkušnega človeka k tatvini zapeljal.“

„Koliko hočeš, hudič? Povej!“ zavpije Rožanec togoten in tudi Juriju se je čedalje bolj neznosno videlo vse počenjanje.

„Končajta!“ reče nejevoljen, tako da se je znalo, da mu je resnica.

„Ta kazen torej teh desetih goldinarjev,“ govori Pre-

mec, „se bo med zatožencema razdelila, kakor zahteva pravica. Vsak plača polovico. Rožanec, ti boš dal pet goldinarjev, in ker si starejši, še tri hlebe belega kruha in tri bokale vina. To je treba do jutri zvečer v to hišo postaviti. Toliko časa ostane voz tukaj. Zdaj pojdi! Zapomni si pa, da ne sme nihče drugim očitati tatvine, kdor sam krade.“

Rožanec omahuje iz sobe, ne pogleda nikogar in zaloputne duri za seboj; glasen krohot nastane, ko je odšel.

„Bolje se mi zdi,“ pravi Premec, „da smo ujeli tega jazbeca, kakor da bi mi kdo odštél sto goldinarjev.“

Samo Jurij se ne smeje; srce mu pravi, da je grdo ravnal, in hudo ga teži zavest, da je on tako ponižal in potrl ponosnega moža.

„Ti se bojiš tega pretenja?“ ga vpraša Miha. „To je prazen strah, verjemi mi.“

„Neumnost,“ pravi Premec, „nič drugega. Dobrega ti še ni storil Rožanec nikoli nič, in kaj ti mora škodovati? Meniš, da te bo izdal? Da bo sam sebi past nastavil? O, tako nesrameten pa ni.“

„Jaz se nič ne bojim, naj me ovadi ali ne,“ pravi Jurij, „ampak žal mi je, v srce mi je žal, da sem to storil; po pravici povem. Kaj bi dal, da bi mi on ne bil pri znamenju pomagal in da bi jaz ne bil nič zavezan!“

„Potlej bi ti bil pa res nevaren, potlej,“ pravi Premec. „Toda zdaj je, kar je.“

Tako žalostne noči pa Jurij še ni bil doživel. Trdo sta že spala njegova tovariša, ko je on še vedno premišljeval in skušal zagovarjati svoje ravnanje. A ni se dalo, ni se dalo, in solze so mu silile iz oči.

(Dalje prihodnjič)

IVAN POTRČ:

Beseda ob razstavi Cankarjevega gledališča

Poročali smo že, da so v sredo, 16. marca, odprli v avli Slovenske gimnazije v Celovcu razstavo „Cankarjevo gledališče“. Le-to je ob navzočnosti številnega občinstva in vidnih gostov odprl predsednik Društva slovenskih pisateljev Ivan Potrč.

Razstavo „Cankarjevo gledališče“ je s Krščansko kulturno zvezo in Slovensko prosvetno zvezo pripravil pod vodstvom Majde Klemenčičeve Ljubljanski gledališki muzej.

Razstava bo odprta še do 28. marca, in sicer si jo lahko ogledate od ponedeljka do petka od 14. do 17. ure.

Slavnostni govor je imel Ivan Potrč, ki ga danes objavljamo v izvlečkih:

Naš pisatelj France Bevk je terjalo od nas, da moramo Cankarja ljudem približati — se pravi, približati tako Cankarjevo knjigo: njegovo pesem, povest, dramo in kritiko, tako leposlovno kot družbeno kritiko, kakor moramo ljudem približevati njegovo pisateljsko in človeško osebnost.

Dà, srce! „Beri ga s srcem...!“ je napisal Cankar urednici Štebije, ko ji je poslal knjigo o Hlapcu Jerneju in njegovi pravici. Se pravi, kako je bilo pisateljevo srce, pisateljevo čustvovanje ali sočustvovanje z ljudstvom tisto, ki je terjalo ali pisalo njegovo pesem ali povest ali dramo.

Prva pri Cankarju, pri njegovem pisanju, je bila do zadnjega vlakna doživeta življenjska resničnost — to je bila resničnost, kakršno je začel dojemati že v ranih otroških letih ta osmi otrok sproletarizirane vrhniškega krojača na njegovem kasneje tolikokrat popisanim klanecu siromakov.

Berite s srcem Kurenta, to Cankarjevo najbolj literarno napisano „starodavno pripovedko“, kakor jo je sam označil, pa boste začutili, kako je ta Kurent, ki gosla ljudstvu, pisatelj ali umetnik sam, in kako se je ta Kurent zapisal celo zlodeju ali neverniku, da bi mogel svojemu ljudstvu pomagati.

Dà, Cankarjeve knjige, posebej

pa še njegova dramska beseda, ki je vselej iz človeka in za človeka povedana z njegovim Hlapcem Jernejem, Martinom Kačurjem in Kurentom vred, vsa ta dela so odgrinjala Cankarjevo srce in njegovo

obubožano slovensko domovino: „Odkar sem izpregledal, nisem videl veselega obraza; odkar sem shodil, so me topli; ko je prišla v moje srce ljubezen, so me zasramovali, v srce so mi pljuvali. Ti pa stóri, da bodo vsi veseli, kadar

stopim mednje...“ Dà, pisatelj je nosil ves čas v sebi svoj kurentovski manifest, svoje poslanstvo umetnikove pesmi ali stvaritve: kamor je solza kanila, naj bi trava ozelenela, naj bi gozdovi zašumeli, naj bi mrtve bajte oživele. Neznanska je bila ta kurentovska ali umetnikova ali pisateljeva zvestoba domovini, tisti domovini, iz katere so njegovi slovenski proletarci morali ali v Ameriko ali na Nemško ali kamorkoli; in samo zaradi te svoje silne umetnikove vere v svoje ljudstvo, zaradi zvestobe do te svoje domovine je mogel zapeti: „Zemlja, zemljica, mati! Če nimaš kruha, daj mi kamen; še ob kamnu bom prepeval!“ — in ta grenkoba v pesniko-

glavom“ — in že je tu umetnikova visoka pesem slovenski besedi sami: „bogatejši so pač drugi jeziki... — ali slovenska beseda je beseda praznika, petja in vrskanja. Iz zemlje same zveni... in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pod seboj...“ In: „Močan si, o slovenski narod! Ti soč in petsto let krvaviš, izkrvavel nisi!“

Tudi v časih postanosti, ki jih je Cankar doživljal, tudi v teh časih izgubljenih bitk je znala biti Cankarjeva žalostna pesem pesem človekove vere — celo to je zapisal v sonetu: „... in iz trohnober se rodi vstajenje.“

Prav takšna Cankarjeva pisateljska osebnost, ki je tako naša, da biti bolj ne more, pa je zaradi svoje pristne iskrenosti do človeka, predvsem pa do prizadetega človeka tega našega sveta, pisateljska osebnost, ki zamore pisteljsko spregovoriti vsem ljudstvom tega našega sveta.

Že ena sama ali takšna njegova knjiga, kakor je zgodba o Hlapcu Jerneju in njegovi pravici, ta knjiga je do danes prevedena v devet-

najst različnih jezikov, vse od angleškega, francoskega in nemškega jezika pa vse tja do jezikov Kitajske in Vietnamske — in nekateri jeziki, tako angleški in italijanski, imajo celo več prevodov. In prav ta knjiga je bila natiskana in ponatisnjena v teh različnih jezikih sveta čez štiridesetkrat — začeli pa so to knjigo prevajati že leta 1925, nekaj let po pisateljevi smrti... — Cankar je umrl v decembru leta 1918.

To, kar velja za knjigo o Hlapcu Jerneju, to velja za Cankarjevo dramatiko. Cankarjeva dramatika ta železni repertoar naših gledališč, postaja tudi last vseh jugoslovanskih gledališč — še veliko več: celó njegova pripovedna beseda, naj omenim samo Martina Kačurja in Hlapca Jerneja, postaja dramska beseda in govori svetu — se pravi, da je ostala živa, ko pripoveduje o človekovi stiski ali z odra, ali s filmskega platna, ali s televizijskega ekrana. Prav zadnje čase ste mogli brati o italijanski odrski upodobitvi Martina Kačurja, tako po italijanskih kot po naših odrih. Ne moremo si zamisliti boljšega in trdnjšega mostu med dvema sosednjima narodoma, kakor je spoznavanje in zblizevanje preko napisane umetnikove besede, to je tiste besede, ki je bila sicer o našem človeku, vendar pa tudi vsemu človeštvu napisana.

SELE:

Lepi uspehi naših smučarjev

Smučarska sezona se nagiba h koncu. Kaj so dosegli v letošnji sezoni selski Stenmarki in Klammerji? Napravimo kratko bilanco. Lani smo poročali o lepih uspehih mladega Wernerja ORAŽEJA, ki je bil medtem uvrščen v kader. Fant je letos prvič vozil v skupini „Šolarji II“ in ni imel dosti možnosti proti tistim, ki vozijo že drugo leto v tem razredu. Kljub temu je bil enkrat pri Xylopan-Cupu med prvimi.

Pa tudi ostali Selani znajo izvrstno smučati. Pri prvenstvu vseh DSG-društev na Koroškem so jako dobro odrezali.

Veronika DOVJAK je zmagala pri mladinkah tako v veleslalomu kot tudi v slalomu in kombinaciji. V tej skupini je zasedla še Krista OGRIS v veleslalomu drugo mesto. Prav tako dobro kot Veronika je odrezala v skupini žensk Elzi ORAŽE.

Pri moških pa sta si delila zmage med seboj Maks ORAŽE in Friedl MAK. Dočim je v veleslalomu zmagal Maks pred Friedlom, je Friedl zmagal tako v slalomu in kombinaciji. Maks pa je kljub veliki smoli še osvojil odlično tret-

INGEMAR STENMARK — ZMAGOVALEC SVETOVNEGA POKALA

Takšnega razpoloženja kot je bilo te dni v švedskem zimskem kraju Åreju še ni bilo na nobenem alpskem smučkem prvenstvu, kajti Švedi niso hoteli zamuditi, da ne bi z navdušenjem pozdravili svojega junaka Ingemara Stenmarka, ki je ponovno postal zmagovalac svetovnega smučkega pokala. Saj je njihov ljubljenelec v teku 24 ur zmagal kar dvakrat, v slalomu in veleslalomu. Stenmark je tako zbral 314 točk. Ingemar Stenmark je tako postavil svetovni rekord, saj je prekosil dosedanega najboljšega smučarja Gustava Thönija, ki je pred leti zbral le 250 točk.

Avstrijec Claus Heidegger, ki je bil v slalomu peti, v veleslalomu pa drugi, ima sedaj 248 točk, ter tako že zagotovljeno, v končni uvrstitvi, drugo mesto.

Zadnje tekmovanje za smučarski svetovni pokal bo v španski Sierri Nevadi.

je mesto v slalomu in drugo mesto v kombinaciji. V skupini mladincev je mladi Werner ORAŽE zmagal pred tremi Selani, in sicer Pepijem ČERTOVOM, Walterjem OGRISOM in Tomijem ORAŽEJEM. Zadnji je tudi v kombinaciji zasedel odlično tretje mesto. Manj sreče so imeli Selani pri deželnem prvenstvu UNIONA. Kar od vsega začetka so po dobri vožnji izpadli dekleti Veronika (klopke) in Krista (padec) in Pepi ČERTOV (izpustil vratca).

Tako sta se od starejših uvrstila edinole Friedl MAK in Marjan KE-LIH. Friedl je zasedel odlično drugo mesto, dočim se je Marjan uvrstil na peto mesto.

Dosti boljše so se držali mlajši. Od teh je Werner ORAŽE zasedel tretje mesto, sestra Lidija četrto, Walter OGRIS peto mesto.

frimak

BELJAK

(Blagajnik ogoljufal rajfajzovko)

V ponedeljek je ravnatelj rajfajzovke v Seebodnu ovadil orožnikom svojega nameščena-blagajnika 25-letnega Johanna Untermosera. Le-ta je namreč pismeno obvestil svojega predstojnika, češ da je dvema fantoma iz Beljaka pod smrtno pretnjo izročil 1 milijon, 500 tisoč šilingov. Takojšnji pregled rajfajzovke je pokazal, da je v blagajni zmanjkalo 1.071.000 šilingov, 10.000 DM in 300.000 lir. 300.000 šilingov je Untermoser s ponarejenim čekom dvignil pri podružnici v Seebodnu v petek, 18. marca, in celotni znesek še istega dne predal prodajalcu avtomobilov, 31-letnemu Leonhardu Podgorniku in Giovaniju, da bi tako pri meničnem poslu dosegla večji dobiček.

Sedaj se je Johann Untermoser sam javil beljaški policiji, le-ta ga je izročila deželnemu sodišču v Celovcu. Untermoser je pri preiskavi že priznal, da si je pravljico o izsiljevanju sam izmislil.

Oba že prej večkrat kaznovana fanta, ki sta izginila kot kafr, sedaj iščejo doma in v tujini. Izvedelo se je, da Giovanni ni nihče drug kot 34-letni Helmut Schaub. Za izsleditev zlikovcev je rajfajzovka v Seebodnu razpisala 100 tisoč šilingov nagrade.

šport - šport - šport - šport

NAMIZNI TENIS:

SELANI DOBRO ZAČELI

Čeprav so se Selani izboljšali v namiznem tenisu, kar so pokazale že prve tekme letošnje sezone, bo kljub temu zanje težko, da bi ostali v koroški ligi.

Tako je 1. moštvo, ki igra v koroški ligi, igralo svojo prvo tekmo z Borovljčani, izgubilo le-to z rezultatom 1:9 (zmagal je le Pepi Švajger). Drugo tekmo so igrali doma proti SC Osojskemu jezeru, ki se je letos okrepilo z dobrim igralcem iz Zahodne Nemčije, in bili poraženi z 1:9 (za točko je poskrbel Mirko Oraže, ki je premagal Bergerja, ki igra v mladinski koroški reprezentanci). V 3. kolu je bilo nasprotnik Selanov moštvo koroških poštarjev, ki so doslej še brez poraza, in torej vodijo v ligi. Tokrat so Selani pokazali vse svoje znanje, tako da so bile štiri tekme odločene šele v 3. nizu. Rezultat je bil 1:9 (z malo več sreče bi bil rezultat lahko 3:7; izgubili so namreč v 3. nizu 2 x 20:22).

Zadnjo tekmo so naši fantje igrali doma z Beljakom, ki je 2. na lestvici (rezultat 7:3).

Čeprav so se vsa imenovana moštva okrepila z enim dobrim igralcem, so Selani vseeno poskrbeli za častne točke.

Izreden začetek je imelo 2. moštvo Sel, ki igra v 1. razredu-vzhod. Lahko bi rekli, da so poskrbeli za senzacijo: prvo tekmo so igrali Selani v Borovljah proti DSG Kenitexu, ki je kar za pet mest pred

Selani (lanski rezultat 8:2 za Borovljčane). Tako so prikazali lep namizni tenis in zmagali 7:3.

Točke so napravili: Nante Travnik (3), Herbert Fale (2), Zdravko Oraže (1) in dvojica Travnik-Fale. Drugo tekmo so naši dobili z 10:0 proti Weidmannsdorfu, ker nasprotnika ni bilo k tekmovanju.

Tretjo tekmo so Selani igrali s Frantschachom (Labotska dolina) in po lepih in napetih dvobojih premagali nasprotnika z 9:1 (vsi trije igralci so dobili tri možne točke in oddali le 2).

Zadnjo tekmo so Selani igrali proti Šmarjeti B iz Labotske doline in po težkih dvobojih zmagali s 6:4 (točkovali so: Herbert (2), ki je točko izgubil lahkomišelnost, Zdravko (2), Nante (1) in dvojica Herbert-Zdravko).

S temi štirimi zmagami zapovrstjo (lani so bili 4 porazi) so se Selani povzpeli od 11. mesta na 6.

SAK IGRAL PRVO PRIJATELJSKO TEKMO

Zadnjo soboto, to je bilo 20. marca 1977, je igral SAK prijateljsko tekmo proti HSV iz Celovca. Bila je to prva tekma po daljšem odmoru (kakor je znano, so nogometiški SAK imeli že prijateljske tekme proti jugoslovanskim klubom na Malem Lošinju).

Tekma, ki so jo igrali pred skromno kuliso gledalcev, je bila zelo enostranska. Skoraj vso tekmo so igrali le na polovici HSV. Tako ni trajalo dolgo, da je SAK zabil prvi gol. Po stalni premoči

vem srcu je ustvarila in zapela vselej tudi svojo visoko pesem.

Prisluhnimo ji: „Domovina, ko te je Bog ustvaril, te je blagoslovil z obema rokama in je rekel: Tod bodo živeli veseli ljudje!“ — „... vzrasla so nebesa pod Tri-

SAK se je prvi polčas končal s 6:0.

Tudi drugi polčas ni kazal druge slike: SAK je napadal, nasprotnik se je branil, tako da je bil končni rezultat 10:0.

Treba pa je še reči, da bi SAK lahko zmagal z 15 ali 20:0. Napadalcu so namreč izpustili vrsto najlepših priložnosti. Videlo se je, da so prvič spet igrali na terenu. Le kondicija igralcev je zadovoljila.

SAK je igral s tole postavo:

Beton (45. min., Malle); Lampichler, Woschitz, Prušnik, Pandel; Zablatnik, Rogl, Velik; Hobel, Fera, Kupper.

Gole so dali: Hobel (4), Zablatnik (2), Kupper (2), Fera, Prušnik. Naslednjo nedeljo bo igral SAK na igrišču v Št. Janžu proti Selam, ob pol treh.

LETOŠNJA PLANIŠKA PRIREDITEV NEKAJ POSEBNEGA

PLANICA. — Dolina skalalnica pod Poncami je doživela svoj veliki dan, ki bo po svoje šel v zgodovino planiških smučskih poletov. To še posebno po zaslugi najboljšega jugoslovanskega smučarskega skalalca Bogdana Norčiča, ki je kot prvi človek v zgodovini na smučeh preletel znamko 180 metrov. Sicer se je žal pri poletu 181 metrov z rokami dotaknil doskočišča, vendar je 20.000 navdušenih gledalcev zadovoljno zapuščalo Planico, kajti izjemnih poletov je bilo na pretek. Bogdan Norčič je bil tudi smučar, ki je pomaknil jugoslovanski rekord na 168 metrov. Zmagovalno lavioriko pa je prejel Avstrijec Reinhold Bachler. 2. je bil Meisinger (NDR), 3. Čeh Jirasko, 4. Bogdan Norčič (Jugoslavija) itd.